

Lielā zive labsirdīga bija

Edgars Gabranovs

Pagājušā nedēļa īpaši veiksmīga izrādījās balvenietim Raimondam Plavniekam ar dēlu Ralfu. Kā nu ne, ja Pērkonu ezerā noķerts piecpadsmit kilogramus smags sams. Makšķernieks smeļ, ka kārtējās jaunās laivas nomaina iepriekšējā dienā nesusi augļus: "To ar dēlu iesvētījām."

Raimonds ar makšķeri uz 'tu' jau ir kopš bērnības, kad lielus lomus kārojis iegūt Aiviekstē, Lubānas ezerā, Kvāpānos. Tiesa, tik liels sams viņa kontā iepeldējis pirmo reizi. 8.augustā ap pulksten septiņiem rītā viņš kopā ar dēlu uzsāka copi un sprieda, ka nekas labs nav gaidāms: "Ap pulksten desmitiem pieķērās bezmēra līdaka, kuru nācās atlaist. Dēlam teicu, ka aplaidīsim pēdējo apli, jo zivis neķeras. Tad pēkšņi sāka nenormāli 'strādāt' spole ar bremzēm. Sapratām, ka pieķēries kaut kas interesants. Centos celt uz augšu, bet bez rezultāta. Nospriedām, ka tas visticamāk ir sams, jo Pērkonu ezerā, kā dzirdēts, tie nav retums. Pirms mēneša kāds makšķernieks noķēra 10 kg smagu samu, vēl pēc nedēļas – izvilks septiņkilogramnieks. Mana ciņa ritēja vismaz 20 minūtes, kas šķita vesela mūžība. Es viņu – augšā, viņš mani – lejā... vismaz septiņas reizes. Samu nokausējām tā, ka pie laivas pievilktā zivs praktiski jau bija bezkustīga." Taujāts, vai nav izpalicis mirklis, kad rokas nolaidušās, makšķernieks atzina, ka vienmēr cīnās līdz pēdējam... Raimonds zina teikt, ka sama iztīrīšanai jeb izķidāšanai neder vienkāršs virtuves nazis: "Šādam nolūkam man ir ļoti labs mednieku nazis. Kas, noķerot zivi, smaidīja vairāk? Ralfs priecīgi trīcēja, jo dēls pirmo reizi redzēja šādu brīnumu. Ar sami esmu pazīstams, 'dauzoties' pa Daugavu. Mans rekords ir 15,600 kg smaga līdaka. Noķerot samu, viennozīmīgi man *deguns bija gaisā*, lepojoties ar paveikto. Kāds ir sapņu loms? Turpināsim augt."

R.Plavnieks samu noķēra, kā pats saka, ar vienkāršu vobleri. Viņš piekrit, ka krāsai vienmēr ir nozīme, jo vienā dienā zivis kāro sarkanu, citā – zaļu vobleri. Makšķernieks, spriežot par Balvu ezeru apsaimniekošanu, uzsver, ka skats nākotnē ir piesardzīgs un bēdīgs: "Ja vēlas ieviest maksu, tad jājautā, kā apsaimniekotājs ezeru kops un iekārto. Vai to spēs, vai tikai naudu iekasēs? Ezers pieder visiem pilsētas iedzīvotājiem, kāpēc par to būtu jāmaksā? Pērkonu ezerā zinu tikai vienu piebraukšanas vietu, turklāt tā grūti izbraucama slapjā laikā. Balvu ezerā var piebraukt no Vecā parka puses. Protams, nebūtu slikti, ja mūsu ezerus patīrītu, tomēr, cik saprotu, neesam tik bagāti."

Ralfs, raksturojot tēva veiksmi, atzina, ka jau sākumā sapratis, ka pieķēries sams: "Es patiesi biju bezgala priecīgs un neslēpu satraukumu, lai tikai zivs nenoraujas." Pašlaik jaunieša plānos ir noķert lielu līdaku. Šobrīd viņa kontā ir 2,5 kg smags breksis, kas noķerts Igaunijas ūdeņos. "Jābūt labam aprīkojumam un pacietībai," viņš uzskata. Jāpiebilst, ka Raimonds un Ralfs nav lieli zivju ēdāji, uzsverot, ka galvenais ir makšķerēšanas process.

Balvu ezeru iemītnieks. Nomērot samu, Raimonds Plavnieks secināja, ka tā garums ir 136-137 centimetri.

Nākamajā
Padugumā

● Noteikti jāaiziet līdz "Kīrzaciņai"
Pa dabas takām Ķemeros

● Mazuļi, bērni un pilngadnieki
Trīs svētki vienā dienā

Atklāta medību sezona

Aizvadītajā sestdienā Latvijā oficiāli atklāja ūdensputnu medību sezonu. Valsts meža dienests aicina iepazīties ar medību nosacījumiem noteiktās teritorijās, medību drošības un biodrošības prasībām saistībā ar augsti patogēno putnu gripu, kā arī svina skrošu municijas lietošanas aizliegumu. No 12. līdz 14.septembrim, ūdensputnus atļauts medīt trešdienās, sestdienās un svētdienās, bet no 15. līdz 30.novembrim – katru dienu. Ūdensputni, piemēram, meža pīles, krikļi, priekšes un gaigalas, ir nelimitētie medijamie dzīvnieki, un līdz ar to nav noteikts nomedijamo putnu skaits.

Svētki Upītē

19.augustā plkst. 16.00 atklās rekonstruēto Nemateriālo kultūras mantojuma centru "Upīte" kopā ar FK "Upīte", "Unknown",

Īsziņas

"Artist", "Nakteniks i reiti". Īpašie viesi vīru kopa "Vilki". Plkst. 18.00 Upītes Tautas namā Latvijas Nacionālā teātra izrāde "Divas pasaules" (ieeja EUR 5); plkst. 20.00 centra atklāšanas danči kopā ar FK "Upīte". 19.-27.08 svētki Upīte "OtkON jauns".

Maršrutā iekļautas jaunas pieturas

No šī gada 1.septembra reģionālo autobusu maršruta Rīga-Viļaka-Baltinava reisos pasažieri varēs izmantot pieturu "Silakrogs" Balvu novadā. Autobuss minētā maršruta ietvaros apstāsies pieturā reišā, kas no Rīgas autoostas iziet plkst. 17.20 (pieturā būs ap plkst. 21.32), un reišā, kas no Baltinavas izbrauc plkst. 02.00 (pieturā būs ap plkst. 02.50).

Vārds žurnālistam

Aija Socka

Esam augusta viducī, kad dārzos jau saziēdējušas gladiolas un priecē košās hortenzijas, pienācis ražas vākšanas laiks. Savukārt valsts politikā šo periodu, kad iedzīvotājus satrauc jaunie elektrības rēķini, kad uz jautājuma ir vairāku skolu pastāvēšana un kad jāklausa runas par gaidāmajām koalīcijas izmaiņām, kur atkal politiķi saldi uzsver, ka runāsim par darbiem, nevis amatiem, var raksturot ar vairākiem vārdiem. Atturoties no tiem, kas izskan sociālo tīklu komentāros, minēšu tikai vienu. Un tā ir līdzatbildība. Par visu, kas notiek un notiks. Ne jau pēkšņi radušās problēmas valdībā, valsts ekonomikā utt., tās ir attīstījušās gadiem ilgi. Piemēram, par skolām. Skolēnu skaits samazinās jau vairākus gadus. Var, protams, dziedāt sen ierasto dziesmu, ka tā ir valsts politika, bet jautājums – kur visus iepriekšējos gadus bija pagastu un novadu deputāti? Daudzos novados deputātu krēslus ieņēma skolu direktori un pedagogi. Cik daudzi no viņiem ne tikai vārdos, bet arī darbos uztraucās par skolu pastāvēšanu? Cik iedzīvotāju sanāksmes organizēja, cik priekšlikumu izteica publiski, lai piesaistītu jaunus cilvēkus laukiem, cik naudas no budžeta tam atvēlēja, cik aptaujas veica, cik vēstules valdībai aizsūtīja...? Arī šobrīd portālā *manabalss.lv* ir iesniegta iniciatīva par lauku mazo vidusskolu saglabāšanu ne jau no pedagoga... Skolēnu skaita samazināšanās ir sekas, nevis cēlonis. Nav dzirdēts, ka politiķi uzsvērtu, ko darīt, lai laukos dzīvotu ne tikai pensionāri, bet arī jauni cilvēki, lai viņiem būtu darbs. Izskatās, ka primāri ir tas, lai tikai paši ir nodrošināti. Iespējams, kādreiz iedzīvotāji teiks savu vārdu, bet dzīve liecina, ka daudziem ir raksturīga klusēšana un muguras locīšana kungu priekšā. Visos laikos. Dzīvojot, tā teikt, ar devīzi, - ka tik pašam labi.

Latvijā

Satrauc plaista starp valdību un sabiedrību.

Valsts prezidentu Edgaru Rinkēviču satrauc plaista starp sabiedrību un valdību. Par to viņam radušās pārdomas pēc vairākām tikšanās reizēm ar uzņēmējiem un iedzīvotājiem reģionos, tostarp aizvadītajā nedēļā Liepājā. Iedzīvotāji prezidentam sūdzējās par pārlieku lielo birokrātiju, nodokļu slogu un jauniešu aizplūšanu no Latvijas, bet sarunas noslēgumā pauda cerību, ka viņš panāks vēlamās pārmaiņas, un vairākkārt veltīja viņam skaļus aplausus. E. Rinkēvičs gan uzsvēra, ka prezidents valstī nevar uzņemt visu varu, un viņu darot bažīgu iedzīvotājos jūtāmās lielās gaidās un cerības par jaunā prezidenta spējām.

Nestabilitāte koalīcijā. “Sākšana atkal no sākuma būs solis atpakaļ” – eksperti skeptiski par iespējamo Kariņa trešo valdību. Politikas vērotāju vidū liela optimisma, ka nākamā koalīcija varētu būt dinamiskāka par šo, nav, bet, kā uzsvēra valdības sociālie partneri – pirmkārt, jau dinamiskam ir jābūt tās veidošanas procesam, jo nestabilitāte un neziņa tikai kavē svarīgu lēmumu pieņemšanu. Otrkārt, kritizēta tiek arī premjera Krišjāņa Kariņa (“Jaunā Vienotība”) vēlme vienlaikus balansēt starp esošo un topošo valdību.

Pakalpojumus sniedz pēc izsaukuma. Šobrīd vairāk nekā pusei no aptuveni 600 pasta nodaļām ir mainīta apkalpošanas kārtība – saīsināts darba laiks, un pastnieki pakalpojumus klientiem sniedz viņu dzīvesvietās. Visbiežāk pārmaiņas skar lauku reģionus, kur straujāk mazinās iedzīvotāju skaits un pazeminās pieprasījums pēc sūtījumu veikšanas, preses izdevumu piegādes un pensiju izmaksām.

Skolu prasībās redzams juceklis. Tiesībsarga izpētē par mācību līdzekļu iegādi saņemts gandrīz 1300 ziņu teju par visiem Latvijas novadiem. Šajā jautājumā valda juceklis, un dažkārt vecākiem prasot pirkt materiālus mācību obligātā saturā apgūvei. Tiesībsargs lūdz pašvaldības un to izglītības iestādes pārskatīt esošos mācību līdzekļu sarakstus un tos vajadzības gadījumā precizēt.

/Ziņas no www.lsm.lv/

Kaimiņos

Svētki ar vērienu un izdomu

Maruta Sprudzāne

Aizvien turpinās pilsētu svētku tradīcijas un, šķiet, to rīkotāji pat sacenšas svētku programmu sastādīšanā, lai izdomātu ko jaunu un interesantu. Tas patiešām nav viegli. Arī balvenieši brauc un skatās apkāmes pilsētu pasākumus un dalās izjūtās. Daudzi pauž pārsteigumu un apbrīnu, cik saturīgi un daudzveidīgi norit šie svētki vairāku dienu garumā, cik tie ir kupli apmeklēti. No kaimiņiem der pamācīties!

ALŪKSNĒ svētki noritēja trīs dienas, pierādot veiksmīgi izdomāto moto “Galvenajā lomā – Alūksnē”. Arī ikdienā vasaras laikā Alūksnē ir pietiekami daudz izklaizu un netrūkst tūristu, bet svētku gaisotne spēj būt pavisam īpaša. Arī šoreiz tā pārsteidza ar jaunām skaņām, koncertiem, dejām, vēl nebijušiem pasākumiem. Kaut vai brīvdabas kino, kur Alūksnē patiešām bija galvenajā lomā, parādot 20 gadus senas atmiņas. Kā pilsēta ir mainījusies! Pēc ilgāka laika

te atkal bija vērtēti novada sakoptākie īpašumi un svētkos sumināja čaklākos saimniekus. Pelnīts gods, kuri pratuši sadzīvot ar šīs vasaras untumaino dabu un nekautrējās atsaukties dalībai konkursā. Un kur nu vēl ūdens izpriecās ne tikai ar netradicionālajiem peldlīdzekļiem, bet arī ūdens akrobātikas paraugdemonstrējumiem. Visa plašā pilsētas teritorija bija ļaužu pārpilna: staigāja, skatījās, piedalījās, fotografējās, arī iepirkās daudzveidīgo preču tirdziņā vai malkoja kafiju. Kā izteicās kāds balvenietis: “Pat aizmirsu, ka esmu tepat netāljā Alūksnē, šķita, kādās ārzemēs atbraucis būtu...”

GULBENĒ svētki noritēja divas dienas ar devīzi “Te rodas”. Neapšaubāmi, tie bija kaimiņpilsētas viens no jūlija spilgtākajiem notikumiem, kas izpaudās ar radošām, sportiskām un mākslinieciskām aktivitātēm, domātām visām paaudzēm. Neizpalika arī jaudīgi mākslinieku priekšnesumi. Mākslas mīļotājus ar košu programmu un darbnīcām dažādu amata meistarū

vadībā priecēja starptautiskais festivāls “Divi Jūliji”, bet sportiski noskaņotie bija aicināti uz dažādām norisēm jaunajā Gulbenes sporta centra stadionā. Svētku laikā Vecgulbenes muižas parkā neizpalika arī Zaļais tirdziņš, kur starp dažnedažādo preču piedāvājumu atraktīvi darbojās arī kāds vīrs ar milzu čūsku. Drosmīgākie to varēja ņemt rokās, lai nofotografētos.

RĒZEKNĒ pilsētas svētki akcentēja tās 738. gadskārtu un, svinot šo pilsētas dzimšanas dienu, noritēja trīs dienas. Visu dienu programmas bija piesātinātas, abās brīvdienās pasākumi iesākās jau pēc pulksten 10 rītā. Saistoša bija iespēja apmeklēt Latgales retro auto un kvadriciklu izstādi, pavērot ielu dejotājus, paklausīties dažādo mūzikas grupu priekšnesumus. Neizpalika arī svētku dievkalpojums un koncertprogrammas baznīcās. Savukārt vēlajās nakts stundās cilvēki promenādē priecējās, skatoties krāsaini muzikālo strūklaku šovu.

Foto - M. Sprudzāne

Krāsaina pasaule. Mākslinieku skatījums uz dzīvi un krāsu pielietojums var būt dažāds, tādēļ jo interesantāks. Par to pārliecināja Gulbenes pilsētas svētki, kuru rīkotāji bija sarūpējuši ļoti daudzveidīgu programmu.

Foto - M. Sprudzāne

Dzied un apdzied. Gulbenē uz vienas skatuves atraktīvi dziedāja Latvijā pazīstamie folkloristi, žurnālisti Iveta un Vidvuds Medeņi. Bija ko dzirdēt, pat ausis tvīka.

Foto - M. Sprudzāne

Labdarības akcija. “Esi uzticīgs līdz nāvei!” – ar tādu moto džips nonāks Ukrainā.

Negaidīta sastapšanās.

Alūksnes svētkos varēja sastapt labi pazīstamu latviešu filmu personāžus, ar kuriem parunāties un kopīgi nofotografēties. Neiztrūka arī daiļā pasaku Feja, kura patīka gan bērniem, gan pieaugušajiem.

Kā vērtējat iespēju Latvijas darba tirgū atrast pienācīgi atalgotu un motivējošu darbu fiziska darba veicējiem?

Viedokļi

Jāmainās valsts un sabiedrības attieksmei

ELITA TĪLĪTE-KĀRKLE, personāla direktore vides pakalpojumu uzņēmumā Rīgā

Blakus tīrai, uzkoptai ielai un laikus izvestam atkritumu konteineram stāv cilvēks, kurš godprātīgi un atbildīgi paveicis savu darbu. No šādiem cilvēkiem atkarīga mūsu sabiedrības ikdiena. Cieņa un pateicība par darbu ir vienlīdz svarīga gan fiziskā, gan biroja darba veicējam – tāpat kā pārdomāta darba devēja izstrādāta motivācijas sistēma, kas stimulē darbinieku palikt strādāt konkrētajā uzņēmumā. Savu artavu darba tirgus situācijas uzlabošanā var sniegt gan darba

devējs, gan valsts un sabiedrība kopumā, piemēram, pasakot ‘paldies!’ sētniekam par tīru kāpņu telpu vai uzsmaidot kasierei veikalā.

Kamēr personāla vadītāju vidū notiek diskusijas par informācijas tehnoloģiju un citu speciālistu piesaistīšanu un motivēšanu, novārtā paliek jautājums par fiziska darba veicēju motivāciju un noturēšanu. Lai gan Nodarbinātības valsts aģentūras dati liecina, ka vairums darba meklētāju ir palīgstrādnieki, apkopējas, mazumtirdzniecības veikalu pārdevēji, sētnieki, vieglo automobiļu un kravas automobiļu vadītāji un citu fiziskas slodzes darbu veicēji, darba tirgū jūtam šādu darbinieku trūkums. Tas saistīts ar negatīvo demogrāfisko situāciju, sabiedrības novecošanos, emigrāciju, kā arī fiziskā darba veicēju augsto rotāciju darbavietās. Tāpēc personāla, kas ikdienā veic fiziskas slodzes darbu, piesaiste mūsdienās ir ļoti liels izaicinājums. Šādā situācijā darba devējam, lai piesaistītu un noturētu fiziska darba veicējus, jāpieliek vienlīdz lielas pūles un izdoma, piedāvājot papildu motivāciju un citus bonusus tāpat, kā tas tiek darīts intelektuāla darba veicējiem. Labs sava aroda pratējs, lai kādā jomā strādātu, ir zelta vērtē, tāpēc jādomā par viņa motivāciju, apzinoties katras kategorijas vajadzības.

Fiziska darba veicējiem darba tirgū iespēju atrast darbu kopumā netrūkst, taču viņu gaidas attiecībā uz darba devējiem būtiski atšķiras no biroja strādājošajiem – tajā

dominē ekonomiskie ieguvumi un labumi, kas atsvēr individuālos izaicinājumus finansiālajā jomā. Kamēr biroja darbinieki sagaida karjeras izaugsmes iespējas, darba un privātās dzīves līdzsvaru, elastīgu darba laiku un iespēju strādāt attālināti, fiziskā darba veicēji augstāk vērtē darba drošību un stabilitāti, taisnīgu un regulāru atalgojumu, motivējošus papildus labumus. Arī mūsu uzņēmumā regulāri tiek veiktas aptaujas, lai noskaidrotu, kādus atbalsta mehānismus darbinieki novērtē visvairāk. Fiziskā darba veicēji visaugstāk vērtē tādus darba devēja piedāvātus labumus, kā nelaiemes gadījumu apdrošināšanu, kas ir spēkā gan darba vietā, gan ārpus tās no pirmās darba dienas, un veselības apdrošināšanu, tajā skaitā darba devēja piedāvātu līdzmaksājumu veselības apdrošināšanas polises iegādei ģimenes loceklim. Palielinoties veselības aprūpes izmaksām, tas sniedz pārliecību un iespēju piekļūt kvalitatīvam medicīniskajam nodrošinājumam nejausa nelaiemes gadījuma vai slimības gadījumā. Tāpat starp novērtētajiem labumiem ir darba devēja pabalsts energoresursu sadārdzinājuma segšanai, ko aizvadītajā apkures sezonā saņēma vairāk nekā 800 uzņēmumu darbinieki visas apkures sezonas laikā un kam novirzījām ap četrus miljonus eiro.

Tomēr darba devēji spēj atrisināt tikai daļu no fiziska darbaspēka trūkuma problēmām. Ir jābūt arī valsts un sabiedrības attieksmes maiņai, jo Latvija neizbēgami jau tuvākajā

nākotnē saskarsies ar nepieciešamību šos jautājumus risināt. Sabiedrībai vajadzētu novērtēt fiziska darba darītāju ieguldījumu, savukārt valstij – laikus domāt par darba roku trūkuma problēmas risināšanu ilgtermiņā. Citviet Eiropā jau notiek pensijas vecuma paaugstināšana un viesstrādnieku piesaiste. Darba devējiem jābūt arī elastīgiem attiecībā uz cilvēkiem pēc 50 gadu vecuma, piedāvājot mazāku slodzi tiem, kuri veselības stāvokļa vai kādu citu iemeslu dēļ vairs nevar strādāt astoņas stundas dienā, taču vēlas būt nodarbināti un iekļauti darba tirgū. Mūsu uzņēmumā šobrīd strādā 35% darbinieku vecumā starp 56 un 75 gadiem. Savukārt vidējais vecums strādnieku vidū ir 51 gads un piemērotu darbavietu ražošanā pie mums var atrast gan jauniešus, gan pirmspensijas un pensijas vecuma cilvēkus ar un bez konkrētas darba pieredzes.

Diemžēl ne visi darba devēji ir apzinīgi nodokļu maksātāji, tāpēc fiziska darba veicēji nereti saskaras ar darba devējiem, kuri maksā aplokšņu algas. Par laimi situācija uzlabojas, jo abi – gan godprātīgie, gan negodprātīgie – saskaras ar vienām un tām pašām darbaspēka pieejamības problēmām, un šajā konkurencē ieguvēji ir godprātīgi darba devēji. To īpaši spilgti izgaismoja Covid-19 pandēmijas krīze, kad uzņēmējiem sniegtais valsts atbalsta apmērs tika balstīts datos par oficiāli izmaksātajām algām un nomaksātajiem nodokļiem.

Naudas pietiek, bet izlieto tur, kur nevajag

GUNTIS PAULIŅŠ, lauksaimnieks, dzīvo Tilžas pagastā

Esmu piemājas saimniecības īpašnieks, kas jau piecus gadus ir mans pamata darba lauks. Savukārt agrāk esmu strādājis gan par kurinātāju, gan arī gateri. Kā šos gadus atceros? Atklāti sakot, kurinātāja darbs bija bezmaz vai ākstīšanās, kur varēja nopelnīt tikai minimālo algu. Arī gateri nebija nodrošināti nedz darba cimdī, nedz arī viss pārējais, kas saistīts ar darba drošību. Tolaik smējāmie, ka, strādājot gateri, vairāk var savas bikses nodeldēt, nekā, pienākot algas dienai, kaut ko nopirkt. Tikmēr cilvēkiem, kuri dodas peļņā uz ārzemēm un strādā fizisku darbu, darba drošības kursu iziešana ir obligāta prasība. Tas arī lieliski parāda to attieksmi, kāda pret fiziska darba veicējiem ir Latvijā un kāda – ārvalstīs. Saprotams, ka pie šādas situācijas iedzīvotāji dosies laimi meklēt uz ārzemēm, kur darba devēji ne tikai krietni vairāk rūpējas par savu

darbinieku drošību un veselību, bet vienlaikus tā devētā vienkārša darba darītājiem maksā arī lielāku atalgojumu. Šobrīd situācija droši vien ir mainījies, bet agrāk, Latvijā uzsākot strādāt, darbinieks nereti pat īsti nezina, kādu konkrēti algu mēneša beigās saņems! Ja cilvēks nav pietiekami izglītots, viņam nav arī saprašanas par savām tiesībām un to, ko nosaka viņa parastais darba līgums. Un šī, manuprāt, joprojām ir ļoti aktuāla problēma, bet, kā patik teikt gudriem cilvēkiem: “Nezināšana jau neatbrīvo no atbildības!”

Ja šobrīd atkal nolemtu stāties darba tiesiskajās attiecībās, saprotams, ka galvenā prioritāte būtu atalgojuma apmērs. Domāju, tā ir pirmā un svarīgākā lieta ikvienam darba meklētājam vai jau esošajam darbiniekam. Ja ir pieklājīgs atalgojums, tad arī visu pārējo var un ir motivācija iemācīties – tajā skaitā modernās tehnoloģijas. Cita lieta, ja nav gribēšanas strādāt. Nav taču nekāds noslēpums, ka daudzi cilvēki slimo ar alkoholismu. Vai tad pamatīgu dzeršanu var apvienot ar darbu? Tikmēr ikviens normāli domājošs cilvēks vienmēr atradīs darbavietu – ar mazāku algu vai lielāku, bet atradīs. Protams, jāņem vērā arī gadījumi, ka strādāt gribas pat ļoti, bet nav varēšanas to darīt. Šis ir jautājums par veselības stāvokli. Personīgi man ir 55 gadi, un šis ir vecums, kad arvien spēcīgāk sāc just fiziska darba sekas. Visbeidzot, svarīgs jautājums ir arī par aplokšņu algām. Atklāti sakot, zinu daudzus cilvēkus, kuri būtu gatavi algu saņemt aploksnē, jo tad uz rokām gluži vienkārši ir lielāks naudas daudzums. Jā, secen iet sociālās garantijas, bet ko darīt, ja Latvijā atalgojuma līmenis ir tik salīdzinoši zems? Cilvēki ir spiesti saņemt algu aploksnē, lai gan ļoti stingri uzskatu, ka normālā valstī tā tam nevajadzētu būt.

Kas ir galvenās problēmas, kādēļ Latvijā joprojām buksējam un nespējam sasniegt augstu dzīves līmeni, kas sevi ietver arī jebkāda darba darītāju pienācīgu atalgojumu? Tas ir vairāku problēmu kopums. Pirmkārt, Latvijā ir ačgārna izglītības sistēma, kurā, manuprāt, gan izglītības darbinieki, gan arī skolēni daudz ko dara vienkārši ķeksīša un atzīmes dēļ. Izglītības procesā ir pārāk maz jēgpilna satura un tiekšanās pēc reāla rezultāta. Piemēram, no radniekiem zinu, ka Anglijā bērni tiek izglītoti tādā veidā, lai pēc mācībām viņi reāli varētu iekļauties pastāvošajā sistēmā un prasībās. Tikmēr Latvijā viss notiek virspusēji un, absolvējot augstskolu, izrādās, ka jauniešu zināšanu un prasmju līmenis ir ļoti zems. Zemais izglītības līmenis atsauca arī uz cilvēku kultūru. Nupat nesen klausījos pa radio, ka arī daudzi ārzemēs dzīvojošie latvieši, atbraucot uz Latviju, jūtas slikti, jo šajā valstī nav labs mikroklimats. Vai ir pamats viņiem neticēt? Droši vien šie cilvēki ļoti labi jūt, kāda ir atšķirība starp dzīves vidi ārzemēs un Latvijā. Otrkārt, tā, protams, ir arī korupcija un nelietderīga līdzekļu izšķērdēšana. Latvijā naudas jau pietiek, un sanāktu visiem – gan mediķiem, gan skolotājiem, iekšlietu

darbiniekiem un citiem. Tomēr tā vietā politiķi naudu izlieto tur, kur to nemaz tik ļoti nevajag darīt. Reiz bijušais Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes priekšsēdētājs Ainārs Dimants uzsvēra, ka Latgale pārkrievojas, un ko tagad darīt? Es viņam uzrakstīju, lai vairāk būvē torņus, kas slāpētu Krievijas un Baltkrievijas TV kanālus, un tādējādi tiktu stiprināta Latvijas informatīvā vide. Atbilde bija, ka nav naudas! Galu galā torņus tāpat uzcēla, kas valstiskā mērogā neizmaksāja nemaz tik daudz, bet tur, kur naudu patiešām vajag ieguldīt, pirmā atbilde ir, ka naudas nav! Politiķiem jāsaprot, ka nav pieļaujama galveno valsts sfēru – izglītības, medicīnas un citu jomu – degradācija. Pretējā gadījumā nekas labs nav sagaidāms arī turpmāk.

Kad Latvijā pienāks laiks, kad pienācīgs atalgojums būs gan biroja darbiniekiem, gan arī fiziska darba veicējiem? Tas viss ir sasniedzams, bet nepieciešama attiecīga likumdošana, kas paredz reālas rūpes par mūsu valsts iedzīvotājiem. Ir ļoti daudz problēmu, kas jārisina ar steigu.

Viedokļus uzklusēja A.Ločmelis

Aptaujas rezultāti “Vaduguns” mājas lapā www.vaduguns.lv

Saruna ar rakstnieci

Grāmatas stāsta par autori un viņas vērtībām

Aija Socka

“Uz Latgali braucu salīdzinoši bieži. Kad man ir ļoti grūti, aizveru acis un atceros, kā bērnībā gulēju zālē, skatījos debesis un sev teicu “Atceries šo mirkli. Ir vasara, ir brīvība. Tā ir laime.” Un atmetu domas par visu pārējo. Tagad ik pa laikam to pašu atkārtoju arī citās pasaules vietās, kad rodas iespēja nogulties uz zemes,” teic rakstniece ILZE AIZSILA.

Pastāstiet, lūdzu, mazliet par savu literāro daiļradi.

– Patlaban ir izdoti trīs mani romāni (“Dzīvot naktij”, radīts kopā ar līdzautori Indru Ēķi-Začesti un stāsta par kādu mīlas trijstūri, “Mīlas kastings”, kas veltīts manai dzimtajai pusei, Dagdas pilsētiņai, kā arī “Solis līdz altārim”, kas ir komiskās noskaņās veidots darbs par nopietnām problēmām mīlas un pašvaldības dzīvē). Izdotas arī divas stāstu grāmatas – “Teiksma par Babīti”, kas ir kā pasaka, veidota balstoties senajā teikā par Babītes ezera izcelsmi un īstenota vietējās pašvaldības līdzfinansētā projektā, un “Kārdinošs pavērsiens. Attiecību stāsti erotiskās noskaņās”, kurā apkopoti 16 atjautīgi erotiskie stāsti par dažādu profesiju, raksturu un vecumu cilvēkiem, kuri nonāk pikantās situācijās un izmanto tās savai labsajūtai. Brīvbrīžos rakstu arī dzeju, (pseidonims – Luna), esmu izmēģinājusi roku arī dziesmu tekstu rakstīšanā.

Patlaban ir trīs virzieni, kuros darbojos kā prozas rakstniece: tie ir romantiskie romāni un stāsti, pamācoši un izklaidējoši darbi bērniem, kā arī viegla erotiskā literatūra. Manus daiļrades augļus vieno lielāka vai mazāka humora deva. Pačukstēšu, ka šobrīd rakstu ko jaunu un eksperimentēju ar vēl vienu elementu – ar mistiku.

Kāda ir Jūsu saistība ar Bērzpili?

– Bērzpils ir vieta, kas man saistās ar “trakākajiem” jaunības gadiem, ar pusaudžu vecumu, motocikliem, ballītēm Bērzpilī un Lazdukalnā, diskotēkām Bērzpils vidusskolā un dažādiem piedzīvojumiem, tostarp ar spēcīgiem taureņiem vēderā. Kad tuvojas vasaras brīvlaiks, nevarēju sagaidīt, kad mani ar māsu aizvedīs un atstās pie radniekiem Bērzpilī. Tur tolaik dzīvoja mana tante un onkulis (abi strādāja skolā) ar bērniem, manu māsiņu un brālēniem, viens no kuriem ir mana vecuma un kuru izjūtu kā brāli. Tā kā viņš bija un ir cilvēks ar tehnisku domāšanu, ar interesi par automašīnām, motocikliem un visādiem citādiem sarežģītiem objektiem, arī sev apkārt pulcināja līdzīgos. Mums, 14-16 gadus vecām meitenēm, uzmanības netrūka. Protams, ka tas ir laiks, kas ļoti spilgti paliek atmiņā. Ātrums, risks, smiekli, negulētas naktis, piedzīvojumi.

Kad radnieki mainīja dzīvesvietu jaunu profesionālo izaicinājumu dēļ, Bērzpils iekapsulējās manā prātā tieši tāda, kādu biju piedzīvojusi tolaik – pilna pārdošu gājienu. Tomēr dzīve iegrozījās tā, ka es tur vairs neatgriezījos. Un varbūt tas arī labi, jo to laiku vairs neatgriezījos. Pa šiem vairāk nekā divdesmit gadiem Bērzpils noteikti ir pamatīgi mainījusies. Kādu dienu esmu apņēmusies aizbraukt ciemos pie savas aroda māsas uz Bērzpils bibliotēku, kas, starp citu, atrodas manas jaunības notikumu epicentrā. Tagad esmu tam gatava, vēlos sajūst, kā ir satikties ar aizgājušo...

Kā ir būt rakstniecei? Vai jau bērnībā zinājāt, ka rakstīsiet grāmatas?

– Man nebija ne jausmas, ka darbošos literatūras lauciņā. Man patika dzīvnieki, ceļošana, dejojšana un daiļdarzu veidošana. Tāpat arī šķita, ka interesētu apgūt psiholoģiju. Bērnībā spēlējās ar magnetofonu un ierakstīju intervijas, tēloju ludziņās, jaunībā rīkoju dārza ballītes, man tas ļoti patika, bet izdomāt, kurā profesionālajā jomā no manis būtu lielāka jēga un kas man sniegtu vairāk prieka, bija grūti. Skolā man patika dzejot, piedalījos skolas avīzes veidošanā, aizrāvos ar domrakstiem, taču man lieliski padevās arī matemātika. Un, mamma iedvesmota (viņa visu mūžu ir bijusi matemātikas skolotāja), vairāk raudzījās tās virzienā. Tāpat man patika arī svešvalodas, šķita, ja runāšu dažādās valodās, varēšu ceļot vairāk un labāk iepazīšu šo pasauli. Tas tā ir! Tagad spēju sarunāties vāciski, angļu, krievu un spāņu, man tas noder pat rakstniecībā.

Atskatoties uz pagātni, apzinos, ka bērnībā atrisijās mani talanti un intereses, bet prāts izspēlēja savu gājienu. Man bija bail darīt kaut ko garlaicīgu un maz apmaksātu, tāpēc skatījos, kas tobrīd bija modē, kas bija perspektīvāks. Labi, ka izvēlējos apgūt plaši pielietojamas zinības: vadībzinātne ar padziļinātu ievirzi tūrisma un mārketingā. Tas viss lieti noder arī tagad.

Bet vispār varbūt tā ir daudziem skolēniem, kuriem vienlīdz labi padodas dažādi mācību priekšmeti, vismaz man bija ļoti grūti saprast, ko studēt, jo nebija skaidrs, kur gribētu strādāt un ko vispār nozīmē strādāt algotu darbu.

Cik no uzrakstītā ir izdomāts, cik – dzīvē redzēts vai piedzīvots?

– Sižeti ir manas fantāzijas augļi, bet detaļām daudz ideju smeļu no dzīves. Sabēru tās kā ceļazīmes un tad mēģinu veidot stāstu, kurā tēli, ejot savu ceļu, seko šim zīmēm. Lai gan visi tēli ir izdomāti un sižets kopumā arī, skaidrs, ka mani iedvesmo pamanītais dzīvē. Man ļoti patīk cilvēki, kas atšķiras no citiem – ar savām mīmikām, uzvedību, hobijiem, izteicieniem, niķiem. Tāpat man patīk izmantot draugu stāstīto par dažādām dzīves situācijām, kuras es ievērpju pilnīgi citos apstākļos un uzdāvinu izfantazētiem personāžiem ar savu raksturu. Man vispār patīk izdomāt spilgtus tēlus, kurus iemest negaidītās situācijās un tad skatīties, kā tie tiek cits ar citu un ar neparedzētajiem apstākļiem galā. Interesanti, ka daudz kas, ko uzrakstu, īstenojas pēc tam. Tāpēc esmu ļoti uzmanīga rakstītāja. Ir vairāki piemēri, kā spēju piesaistīt notikumus. Secinājums – visi nevar rakstīt kriminālromānus un detektīvromānus, jo nemaz nedrīkst to darīt!

Kas kopīgs un kas atšķirīgs ir Jūsu grāmatu varoņiem?

– Kopīgs ir tas, ka viņi visi ir kaut kādā ziņā daļa manis. Vienā intervijā literatūrzinātniece Bārbala Simsone trāpīgi teikusi, ka mani darbi atšķiras ar to, ka tajos nav jauno tēlu. Pagaidām tādus neizmantoju, vienkārši aprakstu cilvēkus ar dažādām vājībām, kas izraisa viņiem nebūšanas ar citiem, komiskas situācijas, pārpratumus, iemīlēšanos... Mani literārie tēli ir dažāda vecuma, lai redzētu, ar ko atšķiras un kā spēj sadzīvot ar citiem, citādākiem.

Cik bieži lasāt citu autoru darbus, kādas tēmas interesē?

– Lasu regulāri. Pie gultas stāv vesela kaudze ar grāmatām dažādās valodās. Kopš strādāju bibliotēkā un esmu iepazinusies ar vairākiem latviešu autoriem, arvien biežāk izvēlos lasīt latviešu oriģinālliteratūru. Tāpat aktīvi lasu e-grāmatas, dievīnu audiogrāmatas un visbiežāk ārzemju daiļliteratūru iegādājos lidostās, atgriežoties no ceļojumiem, tādējādi it kā paildzinot īpašās sajūtas. Bet es ļoti pateicos visiem tiem labajiem cilvēkiem, kuri atbalsta vietējos autorus un apmeklē Latvijas grāmatnīcas un bibliotēkas! Jā, arī bibliotēkās izņemta lasāmviela atbalsta rakstnieku, lai arī simboliski. (Starp citu, ja grāmatu lasa vairāki ģimenes locekļi, bet tā skaitās izdota vienam lasītājam un mājām, neuzrādās pareiza grāmatas lietošanas statistika, un no tā “zaudē” ne tikai autors, bet arī bibliotēka).

Tēmas, kas interesē mani kā lasītāju, ir romantika, humors, viss, kas saistās ar cilvēka prātu, tostarp sapņiem, paranormālais un darbi par ceļojumiem laikā.

Kā vērtējat bērnu lasītprasmi?

– Šis ir problemātisks jautājums, jo pati esmu divu mazu bērnu mamma un zinu, kā mums iet ar šo lietu. Viņiem lasīšana šķiet pārāk laikietilpīgs un garlaicīgs process dzīvē, kurā ir tik daudz citu nodarbu. Es viņus pilnībā saprotu. Bet problēma ir jārisina. Mēģinu ieinteresēt, skaidrojot lasīšanas ieguvumus. Tas nestrādā. Tad mēģinu iesaistīt bērnus sacerēšanas procesā. Lūdzu viņu padomu, noklausos viņu vērtējumu par uzrakstīto.

Skaidrs ir viens: katram bērnam sadraudzēšanās ar grāmatām var atšķirties. Pati ilgi negribēju lasīt, lai gan burtus iemācījos agri un lasīt spēju raiti jau no pirmās klases. Mani vienkārši nesaistīja grāmatas, kurās bija daudz teksta, kuru lasot es noguru un aizdomājos par kaut ko citu, kādēļ arī neko nesapratu. Man vairāk patika “dauzīties” ārā, piedzīvot dzīvi. Tāpat kā mūsdienu bērni, kādā brīdī sapratu, ka man patīk vieglākas uztveres formas darbi: komiksi, smieklīgi stāsti, grāmatas ar lieliem un košiem zīmējumiem un lieliem burtiem, žurnāli jauniešiem. Vecāki mums ar māsu lasīja priekšā pasakas, dažkārt tētis modificēja lasāmvielu, sacerot un interpretējot to, lai izraisītu kādas emocijas. Viņam lieliski izdevās mūs biedēt un smidzināt.

Dzīve strauji mainās, daudziem vecākiem ir pārlieku stresains darbs vai saasināta attieksme pret to, uztraukums par finansēm, izkropļojas diennakts režīms, garas darba stundas un nogurums, neveselīgas maltītes, kas visu padara vēl grūtāk izturamu, vēl viens faktors – vecāki mūsdienās šķiras biežāk... Ir daudz iemeslu, kas neļauj sabiedrībai piekopt rīmtu ģimenes dzīvi un vakarēt kopā ar bērniem pie grāmatām. Kad cilvēkam

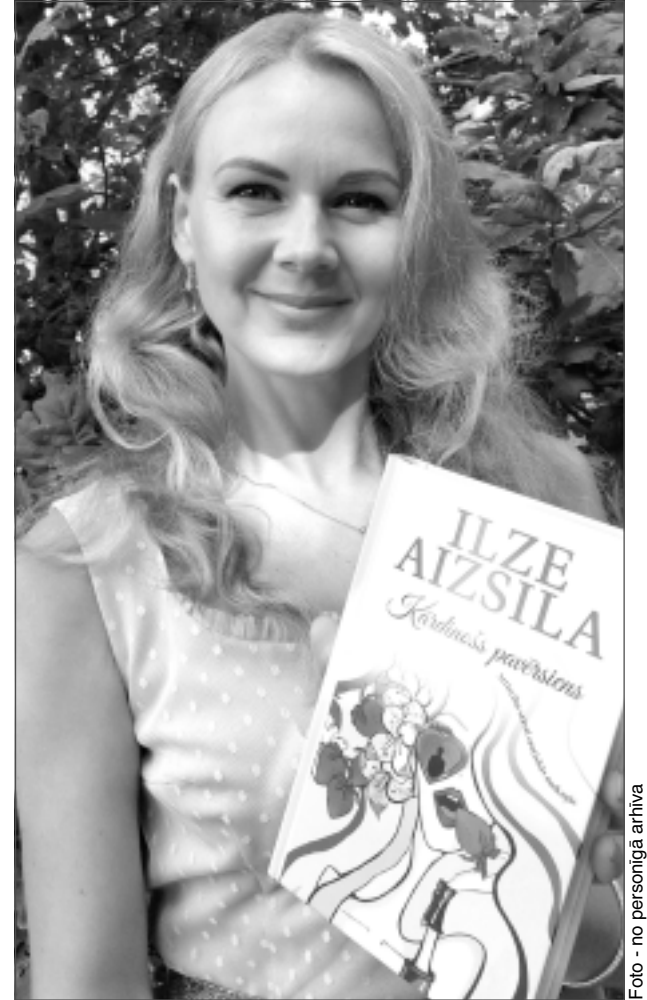

Foto - no personīgā arhīva

Ilze Aizsila ar savu jaunāko grāmatu. “Pēc dabas esmu cilvēks, kuram patīk svētki, cilvēki un smaids. Nolēmu arī pati to veicināt, ar saviem romantiskajiem un humoristiskajiem darbiem lasītājiem dāvājot gaišas emocijas. Tieši tāpēc sev kā rakstniecei izvēlējos moto: “Literatūra sirdij un dzīvespriekam”, atklāj rakstniece.

kaut kas jauns tiek iedots, kaut kas no vecā aiziet prom.

Esošais vecāku dzīvesveids noteikti satrauc arī bērnus un viņu spēju uztvert, vēlmi mācīties, dzīves jēgas izpratni. Viņiem gribas ķert laimes hormonus ātrāk, jo kaut kā pietrūkst. Tātad – bērniem vajag vairāk sniegt mīlestību un tuvību. Varbūt arī mūsu valsti būtu jāizveido Laimes ministrija un tad viss pamazām kārtotos pareizā secībā?

Vai runājat latgaliski? Kādas vērtības esat paņēmusi no Latgales?

– Esmu latgaliene, kuras saknes stiepjas arī pāri Baltkrievijas robežai, tāpēc mūsu ģimenē vecāki savā starpā un ar mums, bērniem, runāja latviski (jo tētis nācis no ģimenes, kurā runāja latgaliski un latviski, bet mamma – kurā runāja krieviski un latviski). Tomēr latgališu valoda mani arvien pavada reizēs, kad apmeklēju baznīcas Latgalē. Ne velti romānā “Mīlas kastings” galvenais tēls – vietējā gleznotāja Kamene no Dagdas – runā latviski, kamēr viņas draugs Jānis biežāk izsakās latgaliski. Šis ir arī romāns, kurā atainoju savas mīļās dzimtas puses dabas ainavas un tradicionālos svētkus – Annas dienu Dagdā. Skolas laikā biju folkloras ansambļa dalībnice, tāpēc mani bērni vakaros mēdz dzirdēt arī pa kādai latgališu dziesmai. Latgale ir mana dzimtā puse un tās kultūra turpina plūst manās asinīs.

Pamatvērtības nāk no ģimenes. Es ļoti cīnu un mīlu savus vecākus. Viņi ar ierobežotām finansiālajām iespējām, bet plašu sirdi, izpalīdzību un, ko tur slēpt, arī lūgšanām, ir darījuši visu iespējamo, lai es iekārtotos dzīvē. Īsumā, atbildot uz šo jautājumu, domāju, ka mani literārie darbi daudz ko pasaka par mani pašu un manām vērtībām.

Ko novēlat mūsu pusēs lasītājiem?

– Katram, kas izlasīs šo rakstu, no sirds pateicos par veltīto laiku! Es to ļoti novērtēju, zinot, cik daudz ir citu iespēju, kā varējāt to pavadīt. Visiem novēlu trīs lietas. Pirmā – pajautāt savai mammai, tētim vai arī tuvākajam draugam, draudzenei, dzīvesbiedram, kāda ir viņa mīļākā grāmata, un izlasīt to. Otrā – lasīt tās grāmatas, kas jūs uzrunā konkrētajā brīdī, jo tās neatnāk tāpat vien. Trešā – aiziet uz bibliotēku kopā ar bērnu un ļaut viņam atrast grāmatu, kas uzrunā, veidot šo tradīciju! Lai ir vērtīgi lasīšanas piedzīvojumi un uz tikšanos dzīvē un lappusēs!

Pieredzi lūkojot

Ražo vasarā, bauda ziemā

Lubānā vai katrā mājā kāds esot godājams par meistarību. Tā saka paši vietējie, rosinot tikties ar šejeniešiem. Aicina doties uz vietējo Amatu māju, lai redzētu te izvietotos meistardarbus un tiktos ar vietējiem profesionāļiem. Arī laikraksts "Vaduguns" devās lūkot, kas tad notiek Amatu mājā un ko tur dara.

Pārsteigums bija, jau atverot durvis. Visa lielā telpa smaržoja kā meža pļava, bet stellēs darbojās jauniešas. Bija interesanta tikšanās ar gados jaunām biznesa lēdijām, kuras šajā jomā sen vairs nav iesācējas.

Talants talanta galā

Amatu centra lielajā telpā meitenes ražoja pirts zāļu paklājiņus. Uz grīdas bija nolikti dažādu augu un bērza zariņu klēpji, bet stellēs, rokām veikli darbojoties, stiepri sagūla līdzieni viens pie otra, veidojot pat zināmu rakstu, un izdalīja patīkamu aromātu. Jete Kļaviņa un Agate Aizpurve sevi pieteica kā centra darbinieces, kuras vasaras laiku izmanto, lai piepelnītos. Patiesībā pirts zāļu paklāju galvenā veidotāja ir Katrīna Valaine, Jete māsa, bet priekšiece uzņēmumā – Sandra Valaine, Jete mamma. Ideja par paklājiņiem sākotnēji radusies Sandrai, jo gribējies sarūpēt interesantu dāvanu. Kad to redzējuši citi, viņiem arī ko tādu vajadzējis, un tā darbs gājis plašumā, un ideja pārvērtusies pavisam nopietnā biznesā, kas turpinās jau gadus astoņus. Radniecības saites apliecina, cik nopietna un profesionāla ir šī nodarbe, un kā meistarības talantu pārņem un apgūst no paaudzes paaudzē. Šajā ģimenē visiem esot zelta rokas un kāda prasme. Piemēram, Jete vecētvs ir grozu pinējs, krustmāte filcē pirts cepures, bet aust prot visas sievietes, jaunāko Jete ieskaitot, un mamma ir tautisko brunču meistare.

Ar augiem arī jāuzmanās

Jete izjūti stāsta, ka zāļu paklājiņš lieliski aizvieto pirts slotu un esot pat pārāks. Pirts apmeklējumiem to var lietot atkārtoti, un augu daudzveidība aizvien uzviedī patīkamu smaržu, atgādinot par vasaru arī ziemas mēnešos. Taču paklājiņš noder ne tikai izteiktiem pirts mīļiem vien. Tikpat labi to var novietot citās telpās kā dekorāciju, kas ne vien labi izskatās, bet arī uzviedī smaržu, ja laiku pa laikam to atsvaidzina ar ūdens piešprici. Ne velti daudzi paklājiņus izvēlas tieši dāvināšanai, un pieprasījums pēc tiem esot liels. Vai gan citādi meitenēm būtu tik daudz darba, ka nav laika pat iziet ārā pasildīties saulītē.

Jete atklāj, ka darba viņām ļoti daudz. Meitenes pašas iet arī dabā un vāc augus. Meklē tos pļavās un mežos. Jau sen esot pārbaudīts un zināms, kuri ir paši piemērotākie augi, lai ilgi saglabātos, smaržotu un patīktu pircējiem. Piedāvājumā ir četri paklājiņu garumi – 60 centimetri; 1 metrs; 1,5 metri un 2 metri. Tos pārdod jau izkaltētus. Jete saka, ja paklājiņus pareizi lieto un kopj, var izmantot pusgadu vai vēl ilgāk.

Pārdodot paklājiņus uz vietas, cilvēkiem mēdz pajautāt par alergiskām izpausmēm un to, vai pret kādu augu nav izteiktas nepatīkas. Jete atklāj, ka ir augi, no kuriem uzmanās viņa pati, jo ir izjutusi nepatīkamus traucējumus. Sāk niezēt rokas, piemetas klepus vai jāšķauda. Tā nu tas ir, lai cik jauki arī nesmaržotu darba telpa, strādājot tajā dienu no dienas garas stundas, zāļu labuma dažkārt var kļūt stipri par daudz. Arī Agate atklāj, ka viņai ir grūtības paklājiņus darināt laikā līdz Jāņu dienai, jo tad rodas saaukstēšanai līdzīgi simptomi. Pēc jūnija, nomainoties augu klāstam dabā, šie simptomi pazūd.

Dažādi rokdarbi. Amatu māju Lubānā apmeklē arī tūristi, jo te ir apskatāmi un var arī iegādāties dažādu amatnieku roku darinājumus. Šis klāsts apliecina, ka Lubānas pusē

patiešām netrūkst ļoti talantīgu un prasmīgu meistarību, kuri netur sveci zem pūra un savās radošajās izpausmēs dalās ar citiem.

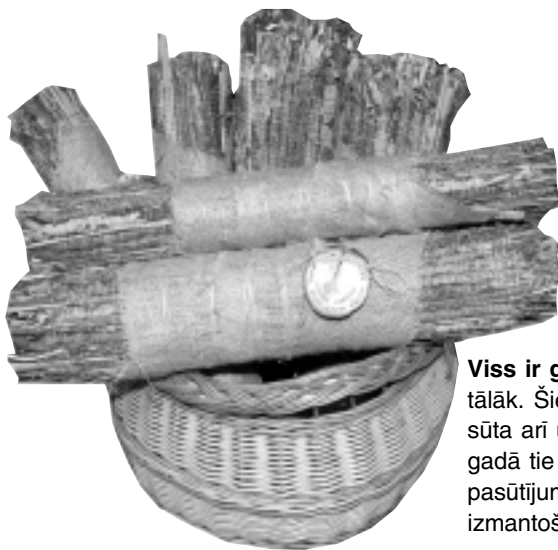
Liela meistare. Jete stāsta, ka ieausto augu sastāvs paklājiņos, protams, mainās. To nosaka ne tikai konkrētajos mēnešos atrastie augi, bet arī pašu audēju subjektīvā izvēle. Ja uznāk patika pret ziediem, top paklājiņš ar izteiktu lavandu smaržu. Paklājiņu aušana sākas aptuveni maija beigās un turpinās līdz vasaras beigām. To nosaka daba un laika apstākļi.

Auž stellēs. Zāļu paklājiņus auž līdzīgi, kā citas lietas. Taču stellēs izmanto nevis četrus, bet divus pedāļus. Meitenes cenšas stundas laikā noaust vienu metru. Agate saka, ka šis darbs prasa uzcītību, taču vienlaikus ir ļoti relaksējošs.

Vairāk nekā divdesmit. Tikai no ziedošiem augiem vien paklājiņus neauž, jo audumam jābūt stingram un labi jāturas kopā. Tādēļ stabilitātei lielākoties izmanto bērza zariņus, kurus ievāc cismās. Vēl paklājiņos izmantotie augi ir: kārklis, paparde, vīgrīze, vībotne, zeltslotiņa, dzeltene, piparmētra, skābene, pilādzis, avenājs, niedre, upenājs, rudzupuķe, pelašķis, pipene, amoliņš, ugunspuķe, kumelīte un vēl citi augi.

Viss ir gatavs! Paklājiņi nonākuši stadijā, kad tos jau iesaiņo, lai sūtītu tālāk. Šie nonāks Igaunijas veikalā. Taču pirts paklājiņus no Lubānas sūta arī uz citām tālākām vietām, Latvijas novadus ieskaitot. Pērnajā gadā tie vesti pat uz Japānu. Kā vienu no savdabīgākajiem pasūtījumiem Jete atceras 6 metrus garo paklāju, kas bijis pasūtīts izmantošanai uz lielas pirts lāvas.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne, foto – A.Kirsanovs

Klubam "AutoFan" – 6 gadi

Saruna ar kluba "AutoFan" valdes locekli JOLANTU DILLI.

Klubs "AutoFan" pastāv jau sešus gadus. Kā radās ideja dibināt klubu?

– Sapnis par auto klubu man bija jau ļoti sen, bet tā realizācija kaut kā netika īstenota līdz brīdim, kad mans radnieks pirms sešiem gadiem izveidoja domu grupu *Audi Sigulda*. Toreiz ar viņu norunājām, ka vajag izveidot tādu arī Balvos, bet, visu apdomājot, nolēmu, ka jātaisa auto klubs visiem interesentiem, ne tikai Audi faniem, tā arī radās klubs "AutoFan".

Kas ir paveikts šajā laikā?

– Visu pastāvēšanu, izņemot kovida laiku, esam rīkojuši lielākus vai mazākus pasākumus, pārsvarā Naudaskalna lidlaukā. Esam ieguvuši jaunus draugus, esam pamēģinājuši dažādus virzienus, nevis tikai tā tautā saucamo driftu un drageisu, bet arī kopīgus piknikus, ģimenisku pasākumu, šogad pirmo reizi uzrīkojām tūrisma ralliju, un tagad saņēmāmies kopā ar kolēģi Māri Lāpānu organizēt plašāka mēroga pasākumu AUTOMUZONS 2023, kas notiks 19.augustā. Tas būtiski maina visu, sākot ar pasākuma atrašanās vietu, aktivitātēm un uzdrīkstēšanos Balvos izmainīt balliņu tipa pasākumu.

Vai auto kustībai Balvu pusē ir liela popularitāte?

– Es teiktu tā – ir jāspēj ieinteresēt cilvēku, ko mūsdienās ir ļoti grūti izdarīt. Ir tādi cilvēki, kas ir ar mums jau visus sešus gadus, bet ir arī jauni cilvēki, kas pienāk klāt, tāpēc mēs pamazām mainām sava kluba sākuma scenāriju uz tādu, lai varētu ieinteresēt ikvienu autovadītāju. Citam varbūt interesē tādas kategorijas kā drifts un drageiss, citam aktuāli tieši ģimeniski pasākumi, citam atkal tūrisma rallijs, citam varbūt auto izdzīvošana.

Automuzons ir dažu iepriekšējo iestrāžu apvienojums ar jaunām idejām. Ko sagaidi no šī

2017. gads

pasākuma?

– Cilvēku ieinteresētību šāda veida pasākumam, jo tas ir kaut kas jauns, savienots ar iepriekšējām iestrādēm, un tomēr savādāku formātu. Vēlos redzēt jaunus interesantus auto projektus, jo zinu, ka viņi mums Balvos ir, bet tikai noslēpti savās garāžās, cilvēku aktivitāti, kas ar interesi piedalās, nevis tikai skatās, un, protams, pozitīvu atmosfēru visā pasākumā.

Pasākuma laikā ir plānotas dažādas auto aktivitātes – parāde, atrakcijas u.c. Kas tajās drīkst piedalīties, kur jāpiesakās?

– Jā, tā kā mums mainās tehniskie noteikumi un daudzas lietas ir jāaskaņo ar Latvijas Automobiļu federāciju, būs obligāti jāpiesakās uz tādām aktivitātēm kā Auto parāde, Drifts (ja kāds grib uzgriezt saulīti) un Drageiss. Uz pārējām aktivitātēm varēs pieteikties arī uz vietas pasākumā. Piedalīties drīkst jebkurš cilvēks ar savu auto, kas atbilst CSDD prasībām, jāpiesakās galvenokārt dalībniekiem, skatītājiem nav jāpiesakās.

Pieteikties var nosūtīt ziņu, rakstot, zvanot, WhatsApp uz tel. Nr. 22425592

Kāda ir vīzija – kas jāpaveic klubam tuvākajos piecos gados?

– Mācoties no vecajām kļūdām, jāturpina attīstīties. Ir daudz jāstrādā iesāktajos virzienos, jāturpina attīstīt interesantus auto sporta veidus, jāturpina rīkot tūrisma rallijus, ne tikai mazos, bet arī lielākus, jāveido kluba atmosfēra kā vienai lielai ģimenei, kura atradīs kaut ko sev interesējošu.

Novēlējums AUTOMUZONA apmeklētājiem.

– Esiet aktīvi un drosmīgi, nebaidieties no pārmaiņām! Ne vienmēr viss jaunais ir tik atbaidošs, tas varbūt izvērtīsies ļoti neparastā piedzīvojumā.

2018. gads

2020. gads

Kluba "AutoFan" valdes locekle Jolanta Dille

2020. gads

2018. gads

AUTOMUZONS 2023

AUTOMUZONS 2023 ir pasākums, kurā tiek savienotas divas atšķirīgas, bet saistītas lietas – AUTO un MŪZIKA. Kurš gan nav klausījies savā mašīnā labu skaļu mūziku un piespiedis pedāli drusku vairāk, nekā vajadzētu?

Šis šogad ir pirmais festivāls, kura mērķis ir popularizēt ar auto sportu saistītas aktivitātes, savienojot tās ar muzikāliem sniegumiem, kas kopumā rada vienotu enerģisku pasākumu. Festivāls noteikti ir orientēts uz auto fanu virzienu, taču vēl viens tā mērķis ir ieinteresēt un piesaistīt tieši jauniešu auditoriju. Tas tiek darīts gan veidojot attiecīga satura māksliniecisko programmu un izklaidējošas sporta aktivitātes, gan arī domājot par cenu politiku – biļete bērnam vai jauniešiem nedrīkst būt atbaidošs šķērslis pasākuma apmeklēšanai!

Festivāls ir sadalīts divās – dienas un nakts – daļās jeb enerģijās:

- Bet pirms tam plkst. 13.00 notiks AUTO PARĀDE no Balvu Kultūras un atpūtas centra laukuma, kur īpaši tiek gaidīti EKSKLUZĪVI, RETRO, kabrioleti un citi interesanti auto projekti.
- DIENAS ENERĢIJA – plkst. 14.00-19.00. Izklaides un atpūtas parks ŠKLADI, Kalna iela 19D, Kubuli, Balvu novads.

Dienas enerģija ir saistīta ar auto sportiskajām aktivitātēm. Dienas laikā ikviens interesents varēs piedalīties dažādu uzdevumu pildīšanā ar savu automašīnu.

Lielākā daļa veiklības braucieni būs līdz šim nebijuši. Festivāla laikā varēs vērot un piedalīties tādās aktivitātēs kā: "Virtuozu griezieni uz asfalta", "Gravitācijas karalis un gravitācijas tornis", "Riepu Rokas dejas Maģija", "Ekstremālā astotnieka auto maģija", "Glamūrašu Elegancijas Euforija", "Numurzīmju Piedzīvojumi", "Asfalta Apokalipse: Dragmeistaru Nemiers" u.c.

Visa festivāla laikā varēs vērot interesantas automašīnas un interesantākos auto projektus, kurus pasākuma laikā novērtēs skatītāji un interesantākie auto saņems apbalvojumu. Būs arī FOTO Šķūnis, kur visiem interesentiem būs iespēja nofotografēties pie kādas interesantas automašīnas.

Rūpējoties par apmeklētāju labsajūtu, paralēli darbosies arī piepūšamās atrakcijas bērniem, sabiedriskās ēdināšanas vieta, izveidotas skatītāju drošības zonas, tiks uzstādītas pārvietojamās tualetes u.t.t.

• NAKTS ENERĢIJA – plkst. 21.00-3.00 Balvu parka estrādē.

Nakts Enerģija pēc būtības ir pop/rock mūzikas nakts koncerts, kuru starplaikos tiek apbalvoti dienas aktivitāšu uzvarētāji, izspēlēti dažādi ar auto tēmu saistīti konkursi,

organizētas sponsorbalvu izlozes, veidota "AutoFan" videoizstāde par šī kluba pastāvēšanas vēsturi, bet pats galvenais, protams, ir mūzika, kuras izvēli galvenokārt nosaka atbilstība pasākuma būtībai – Ātrums un Enerģija.

Visas nakts garumā kopā ar publiku, atskaņojot gan latviešu, gan ārzemju populārās mūzikas hitus un arī vadot konkursus un atrakcijas, būs *Latvijas Radio 2* Dj Aivis.

Jāsaka, kā jau enerģiskā pasākumā pienākas, arī galvenā balva, ko saņems kāds no loterijas apmeklētājiem, būs ļoti enerģiska – jauns auto akumulators.

Katrs no mums kādreiz ir sācis savu ceļu karjerā. Kā mūzikas ceļa iesācējs šajā pasākumā piedalīsies jaunais dziedātājs un dziesmu autors Sandis Abakoks.

Turpinājumā ar savu labāko dziesmu izlasi no esošā un topošā dziesmu albuma uzstāsies arvien lielākus apgriezienus uzņemošā pop/rock grupa Loud Silence.

Un vēl pavisam garšīgu dziesmu kokteili no sava repertuāra piedāvās mūziķu tandēms Sabine Berezina & Russell. Bet nakts enerģijas noslēgumā būs iespēja vērot jauno latgaļu mūziķu apvienību "Nakteniks un Reiti" ar ekspresīvajām dziesmām no tikko iznākušā albuma "Audziks".

Katrā gadījumā ceram uz labu laiku, par pārējo mēģināsim parūpēties. GALVENAIS - LAI ENERĢIJU BŪTU KUR LIKT TIEM, KAM NAV KUR TO LIKT!!!

5 jautājumi Automuzona mūziķiem

Grupa Loud Silence - Oskars Maurers

Loud Silence (Skaļais Klusums). Jūs dzīvi cenšaties padarīt skaļāku vai klusāku?

– Mēs dzīvi cenšamies padarīt klusāku caur skaļumu.

Vai LOUD SILENCE mūzika ir pareizā izvēle, braucot ar auto?

– Ieslēdzot mašīnā Loud Silence, jebkurš ceļš neskatoties uz to, cik tas ir garš, kļūst par visforšāko un skaistāko piedzīvojumu (he-he).

Ja būtu jāiesaka vadmotīvs dzīvei, kuru savas dziesmas rindīņu izmantotu?

– Es domāju: atradies dzīvesprieks, antidepresants lieks... vai varbūt tomēr: brīvības teicamnieks, dzīvi man saprast nieks.

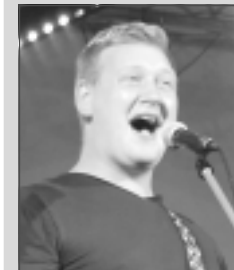
Vai AUTOMUZONĀ vēltisiet dziesmu tiem, kas par jums balso "Muzikālajā bankā"?

– Noteikti! Katram mūsu atbalstītājam pateiksim lielu, lielu paldies ar super enerģiju uz skatuves un kaut ko pavisam jaunu no Loud Silence, ko neviens vēl nav dzirdējis. Paldies, kas balso un atbalsta.

Novēlējums AUTOMUZONA apmeklētājiem.

– Mēs visiem apmeklētājiem novēlam sirdsmieru, veselību un laimi! Un, protams, daudz superīgu atmiņu kopā ar Loud Silence mūziku.

Grupa Naktenīks un Reiti - Māris Keišs

Naktenīks un Reiti jauns projekts, jauns nosaukums. Kas ir 'naktenīks' un kāpēc 'reiti'?

– Naktenīks ir persona, kas uzdzīvo pa naktīm, bet Reiti ir tie, kas atstāta, ko

Naktenīks ir darījis un iedod izjūtu par to, kāda varētu būt pēcgārša.

Albuma nosaukums AUDZIKS. Jums patīk automašīnas un visvairāk AUDI?

– Naktenīks ir īpaši liels fans Audi markas automašīnām!

Jums mūzikas stils Hip Hop ar rep elementiem. Vai esat rupji uz skatuves?

– Absolūti kritiskas nepieciešamības gadījumā esam rupji. Bet tas ir tikai 20% gadījumu.

Ar kādu ātrumu braucot pa šoseju jāklausa AUDZIKS?

– Atkarīgs no tā, kurā valstī atrodi, un vai tev vajag vadītāja apliecību.

Bet vidējā statistika liecina, ka ātrums ir 130–140 km/h.

Novēlējums AUTOMUZONA apmeklētājiem.

– "Kaifoj, na tāloj!". AUTOMUZONS 4EVER!!! Izbaidiet patiesu kačku visa pasākuma garumā!

Sabīne Berezina & Russell

Jūsu videoklipos diezgan bieži parādās auto. Kāda auto marka ir vispiemērotākā Jūsu mūzikai? Kāpēc?

– Jā, tā tas ir. Mūsu mūzika ir diezgan basīga, tāpēc jau arī bieži ir tās mašīnas videoklipos. Mūsu mūzikai, manuprāt, vispiemērotākā marka ir BMW. Pašai tāds ir un viss jau arī atkarīgs no skaņas sistēmas. Man personīgi ir Logic un basi ir tik labi, ka nav nepieciešams bagāžniekā vēl papildus pieslēgt sabūferu. Bet stilistiski muzonam piestāv Mustangi, Lamborgini. Nu tieši tādi, kā klipos.

Vai, braucot automašīnā, klausies savas dziesmas?

– Jā, protams, klausos. Un uz pilnu jaudu. Izbaidu katru dziesmas efektu, basu.

Vai sevi vairāk uztver kā solo mākslinieci vai tandēma ar Russell dalībnieci?

– Man grūti atbildēt uz šo jautājumu, jo darbojos daudzos projektos, gan kā solo, gan Noras Bumbieres projektos, kur uzstājos duetos ar tādiem māksliniekiem kā Uģis Roze un citiem projekta dalībniekiem, kā arī, protams, ar pašu Russellu. Esmu, manuprāt, daudzpusēja, dziedu dažādus žanrus, tādēļ uztveru sevi kā universālu dziedātāju.

Vai būs kāds īpašs pārsteigums jūsu uzstāšanās laikā Balvos, 19. augustā?

– Mēs paši esam pārsteigums, ar savu degsmi, enerģiju sasildīsim ikvienu pasākuma apmeklētāju.

Novēlējums AUTOMUZONA apmeklētājiem.

– Novēlu visiem būt laimīgiem, izbaudīt katru mirkli, priecāties, smaidīt, stipru veselību. Esiet pozitīvi, baudiet mūziku! Tā ir sava veida terapija. Un dariet to, kā es – mašīnā uz pilnu jaudu.

DJ Aivis

Vai tev ir auto? Kāds?

– Labāk atbildēšu, kāds auto bija ap 2000. gadu, kad pastāvēja grupa "Favorīts", man bija VW Golf 2. Ar tūningu. Spoileri aizmugurē, uz sliekšņiem, priekšā, uz motora pārsega. Viss pa smuko. Nošpaktlēts, nokrāsots auto krāsā. Uz loga uzlīmē "AIVIS", aizmugurē uzraksts "FAVORĪTS". Ar šo auto visi trīs – es, Astra, Ivčiks – braucām uz koncertiem pa visu Latviju. Auto bija arī aktīvais sabūfers, un skanēja ļoti labi. Te man ieteikums lasītājiem – auto vecās, oriģinālās akustikas skanējumu ļoti labi var uzlabot, ieliekot mašīnā vienkāršu aktīvo sabūferi. Skaņa kapitāli izmainās, un pat vecās tumbas pēkšņi liekas, ka skan kā jaunas. Pamēģiniet, ja ir iespēja. Iespējams arī maģis būs jāmaina, jo vajadzēs, lai tam būtu izeja, kas domāta sabūfera pievienošanai.

Kāda mūzika skan Tavā automašīnā garākos pārbraucienos?

– Agrāk, kad ar Golfu braucu, daudz skanēja Hi-Fi un Enigma. Arī daudz hip hops, jo sabūfers taču bija. Tagad, vairāk profesionālas intereses vadīts, klausos reģionālās stacijas, ja ir iespēja.

Te patīk drifts, dragreiss? Esi mēģinājis?

– Jā, patīk, bet skatīties. Mēģinājis neesmu, jo esmu godīgs braucējs. Vispār neredzu jēgu skriet braucot ar auto. Elementāri matemātiski aprēķini liecina, ka uz Latvijā braucamiem attālumiem, pārkāpjot ceļu satiksmes noteikumus, neko īpašu neiegūsi. Un tā, kā daudz jābrauc nakts tumsā, droši ir braukt, ievērojot ātrumu... nakts, tumsa, dzīvnieki, vēlie gājēji bez atstarojošiem elementiem... spriediet paši.

Kas tevi visvairāk iedvesmo dzīvei, darbam, atpūtai...?

– Nu gan jautājums par 10 lapām... Domāju, galvenais virzītājspēks ir fakts, ka jādzīvo, lai pats būtu apmierināts ar apkārt notiekošo. Gan ģimene, gan iespēja būt pie dabas – laivot, makšķerēt, gan arī iespēja uzspēlēt diskotēkas, ko ļoti labprāt daru joprojām (droši aiciniet arī uz privātiem pasākumiem), gan arī uzrunāt klausītājus Latvijas populārākajā radio stacijā – Latvijas Radio 2. Starp citu, sirsniņgs paldies par to, klausītāji, Jums!

Novēlējums AUTOMUZONA apmeklētājiem.

– Draugi, pirmkārt, TIEKAMIES PASĀKUMĀ! Būs enerģiski. Otrkārt, braucam prātīgi, treškārt, lai dzīvo auto tūnings, kopjam auto, un ieliekam labu skaņu, lai vispirms Jūs dzird pēc muzona, un tikai tad ierauga auto, kurā sēž laimīgi, priecīgi cilvēki!

PALDIES:

SIA
SAPARDS

BIEDRĪBA
BALVU TEĀTRIS

Kureti
cafe

Ziemeļ
latgale

Sagatavoja Māris Lāpāns

Lietīškā informācija

Festivāla AUTOMUZONS 2023

apmeklējuma kārtība:

• Ieejot festivāla teritorijā, jāuzrāda ieejas biļete.

• Pārvietošanās un atrašanās dienas pasākuma teritorijā tikai apmeklētājiem paredzētās vietās. Lūgums sekot vizuālajām un darbinieku norādēm.

• Festivāla teritorijā aizliegts ienest pārtikas produktus, alkoholiskos dzērienus, ieročus, narkotikas.

Parādes brauciena maršruts

Pulcēšanās no plkst. 12.00 stāvlaukumā pie Balvu KAC. Izbraukšana plkst. 13.00

Balvu Kultūras un atpūtas centra stāvlaukums – Ezera iela – Jāņa Logina iela – Brīvības iela – Bērzpils iela – Raiņa iela – Brīvības iela – Partizānu iela – Krasta iela – Liepu iela – Stacijas iela – Kalna iela 19D

Vakara pasākuma norišu laiki

21.00	Dienas auto sacensību uzvarētāju apbalvošana / Dj Aivis (LR2)
22.00	Sandis Abakoks
22.30	Dj Aivis (LR2)
23.00	Loud Silence
24.00	Enerģijas balvas izloze / Dj Aivis (LR2)
00.15	Sabīne Berezina & Russell
1.10	Naktenīks un Reiti
1.45	Dj Aivis (LR2)

Ieejas maksas:

Bērniem:

• līdz 10 gadiem vecāku pavadībā – ieeja brīva
• no 10 līdz 16 gadiem – Eur 3.50 (Biļete derīga uz abiem pasākumiem. Lai izvairītos no pārpratumiem, lūgums paņemt personu apliecinošu dokumentu)

Pārejiem:

Iepriekšpārdošanā:

• Dienas un vakara pasākums – Eur 14.00

• Dienas pasākums – Eur 10.00

• Vakara pasākums – Eur 10.00

Pasākuma dienā uz vietas:

• Dienas pasākums – Eur 15.00

• Vakara pasākums – Eur 15.00

Biļetes iegādājamas "Biļešu Paradīzes" kasēs un internetā; SIA "Diogens audio" Partizānu iela 47, Balvos; Pasākumu norises vietās.

Jauna auto AKUMULATORA izloze!!!

• Apmeklē dienas vai vakara pasākumu.

• Norādītā vietā pasākuma teritorijā uzraksti uz lapiņas savu vārdu, uzvārdu, telefona numuru (nepieciešams ineditifikācijai).

• Iemet šo lapiņu loterijas kastē.

• Izloze notiks plkst. 24.00

• Esi tuvumā. Vēlam veiksmi!

Sīkaka informācija:

mob. 29121477; 22425592

Viļakas jauniešu mājā

Vasaras prieki ar pievienoto vērtību

No 7. līdz 9. augustam Viļakas jauniešu māja gandrīz 30 bērniem vecumā no 5 līdz 12 gadiem aktivitātēs “Zinātkārais kaleidoskops” piedāvāja iespēju izbaudīt trīs piedzīvojumiem bagātas pēdējās vasaras brīvlaika mēneša dienas. Šajā laikā mazie novada iedzīvotāji ne tikai ieguva jaunus draugus un pavadīja laiku rotaļās, bet apguva arī daudz dzīvīgu nodarīgu iemaņu, ko vēlāk nodemonstrēt vecākiem. Jauniešu mājas vadītāja ŽAKLĪNA ORLOVSKA uzsvēra, ka galvenais šo aktivitāšu mērķis bija iesaistīt bērnus nodarbēs, kas attīsta sīko motoriku un citas bērna attīstībai nepieciešamas prasmes: “Centāmieš, lai katrai lietai, ko viņi dara, ir kāda pievienotā vērtība.”

Žaklīna Orlovska atklāja, ka trīs dienu laikā mazie aktivitāšu cikla dalībnieki kopā gāja rotaļās, iesaistījās sportiskās aktivitātēs, cepa picas un mazos kūksniņus jeb popkeikus, batikojā T – kreklus, izgatavoja rokassprādzes un ķermeņa skrubiņus, mikšēja saldējuma kokteiļus, gleznoja ar burbuļiem, darināja krāsainus kaleidoskopus, skatījās multfilmu un mācījās izpaust miļumu caur apskāvieniem saviem spleņajiem draudzīņiem, kā arī trenēja atmiņu, mēģinot iegaumēt visu dalībnieku vārdus. Savukārt sirsnīgajā noslēguma ceremonijā bērni baudīja Kristīnas Lapsas sarūpēto gardo kliņģerī, kā arī mīlojās ar Kristīnes Rundzānes un Sanītas Rēdmanes dāvatājiem saldumiem un medu.

Kad darbs ir arī atpūta

Pateicoties Nodarbinātības Valsts aģentūras piedāvātajai skolēnu vasaras darba programmai jauniešu mājas vadītājam aktivitāšu rīkošanā čaklākās palīdzes bija jauniešes Žanete Ločmele un Raivita Raginska. “Kopā ar šīm meitenēm sīki izplānojām visus pasākumus un izgatavojām afišas. Priecājos, ka arī pēc vasaras darba noslēguma meitenēm pietika entuziasma katru rītu braukt no Medņevas, no Semenovas uz šejieni un darboties,” gandarīta Ž. Orlovska.

Līdz ar Raivitu un Žaneti aktivitātes vadīja Samanta Martiņeko un Annija Koņahina no Susāju pagasta, kā arī brīvprātīgie jaunieši Raivo Ločmelis, Betija un Enija Pankules, kā arī Agnese Logina. “Prieks, ka palīgos pieteicās ne tikai Viļakas, bet arī citu pagastu jaunieši, ka viņiem patīk te būt. Zinu, ka uz viņiem varu paļauties,” uzsvēra Viļakas jauniešu mājas vadītāja.

Brīvprātīgā jauniešu ŽANETE LOČMELE, kura rudenī uzsāks mācības Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas 11. klasē, bija neaizstājams atbalsts aktivitāšu vadīšanā. “Palīdzēt pieteicos, jo jau sen darbojos Viļakas jauniešu mājā. Savulaik pati 7 gadu vecumā šeit piedalījos nometnē. Var teikt – esmu te uzaugusi. Man ļoti patīk te atrasties, jo jauniešu mājā valda patīkama atmosfēra,” apgalvoja Žanete. Viņa vēlas turpināt brīvprātīgā darba pieredzi, piesakoties palīdzēt arī citu novada pasākumu rīkošanā, jo uzskata, ka brīvprātīgais darbs ir ne tikai pienams sabiedrībai, bet arī lielisks brīvā laika pavadīšanas veids, kas sniedz gandarījumu.

Iemācījušies daudz jauna

9-gadīgais OSKARS GRIESTIŅŠ ar interesi iesaistījās visās aktivitātēs, bet jo īpaši viņam patika sportošana. Arī ikdienā viņš ir aktīvs zēns – kopā ar draugiem spēlē dažādas spēles un brauc ar velosipēdu, tomēr neaizmirst arī par gatavošanos skolai, lasot grāmatas. Vislabāk Oskaram patīk spēlēt datorspeles. Savukārt viņa klasesbiedrene ANETE RĒDMANE apgalvoja, ka visas trīs dienās piedzīvotās aktivitātes bija foršas, bet visinteresantākā izrādījās spēle “Hi-ha-hu”. Viņa ar lepnumu demonstrēja arī pašas izgatavoto rokassprādzi un pastāstīja, ka mamma mājās priecājas par meitas izgatavoto un uzdāvināto ķermeņa skrubi. Anete tagad prot izcept arī picu un kūksniņus. Meitene atklāja, ka viens no spilgtākajiem šīs vasaras brīvlaika iespaidiem bija Carnikavā pie māsiņas pavadītā nedēļa.

8-gadīgajai ELIJAI LOČMELEI vislabāk patika darboties virtuvē – cept keikpopus jeb kūksniņus un picas. Viņa jau prot pagatavot sev tostermaizes un sviestmaizes. Elija ir lielisks palīgs mammai mājas darbos. “Palīdzu kārtot māju,” lepojās meitene. Taču vasara aizritējusi, ne tikai darot mājas darbus. Meitene atklāja, ka viens no saistošākajiem notikumiem bija ģimenes divu dienu ekskursija uz Lietuvu. Elija jau pamazām gatavojas mācību gada sākumam, jo ļoti grib atkal sēsties skolas solā.

Foto - A. Kirsanovs

Jaunās draudzenes. Rīdīnīcēm, dviņumāsām PAULAI un MARTAI (vidū), kuras vasarā ciemojas pie vecmāmiņas Ingridas Šaicānes, ļoti patīk Viļakā, īpaši jauniešu mājā. “Nākamgad noteikti šeit nāksim atkal. Te ir tik forši un pieklājīgi jaunieši,” priecājas meitenes. Viņām patika cept keikpopus un skatīties multfilmu. Meitenes atklāja, ka viņu iecienītākie ēdieni ir pica un kebabs. Viļakas pusē Paula un Marta ne tikai atpūšas un izbauda vasaras priekus, bet arī palīdz vecmāmiņai dārza darbos. Lai gan laukos ir forši, dviņumāsas neslēpa, ka mazliet ilgojas pēc Rīgas draugiem.

Būs skaisti krekliņi. Trešdien līdz ar citiem batikojā apguva EVA LOGINA (1. no labās). Viļakas jauniešu mājā viņa ciemojas bieži, bet “Zinātkārā kaleidoskopa” dienās meitene vislabprātāk iesaistījās sportiskās aktivitātēs un rotaļās, kā arī noskatījās filmu “Suņu pasaule”. Eva neslēpa, ka ļoti gribētu sev suni. Viņa cer, ka vecāki drīzumā pildīs solījumu iegādāties smuku, mazu, pūkainu četrkājaino draugu. “Apsolu par viņu četrkājaino draugu.” apgalvoja meitene. Brīvajā laikā Eva ne tikai rotaļājas, bet labprāt lasa arī grāmatas, piemēram, miklas un dzejoļus. Drīz viņa uzsāks mācības 2. klasē un cer, ka sekmes būs tikpat labas, kā līdz šim. “Man skolā sokas ļoti, tikai matemātikā mazliet *neiet*,” paskaidroja topošā otrklasniece.

Palīdz ar prieku. Kreklu batikojāšanas mākslu bērniem ierādīja brīvprātīgās jauniešes LAILA MILAKNE un RAIVITA RAGINSKA (no labās). “Man ļoti patīk darboties ar bērniem, lai gan tas izsūc spēkus, mani tas iepriecina,” apgalvoja Raivita. Tā kā viņai nav jaunāku brāļu vai māsu, šī bija lieliska pieredze pedagoģijā, ņemot vērā, ka nākotnē jauniešu pieļauj iespēju izvēlēties profesiju šajā jomā. 11. klases skolniece neslēpa, ka, strādājot vasaras darbu un izklaidējoties ar draugiem, divi pirmie brīvlaika mēneši “paskrējuši” ļoti ātri, bet atgriezies skolā vēl īsti negribas - ja nu vienīgi satikt klasesbiedrus un draugus.

Foto - A. Kirsanovs

Savukārt balvenietei RĒZIJAI KOKOREVIČAI pēc jauniešu mājā pavadītajām trīs dienām visspilgtāk atmiņā paliks keikpopu cepšana un spēle “Hi – ha – hu”, kā arī interesantā multfilma. Jau divus gadus Rēzija nopietni nodarbojas ar

peldēšanu, trenējoties Balvu peldbaseinā. Savukārt vasaras mēnešos viņa bieži peldas Balvu ezerā. Vasaras brīvlaikā Rēzija ar prieku ciemojas pie māsiņas Raivitas Viļakā, bet jauniešu mājas rīkotajās aktivitātēs ieguvusi vairākas jaunas draudzenes.

Spriež eksperti

Bērnu drošība uz ceļiem. Ko darīt vecākiem un sabiedrībai?

Diskusijā piedalījās:

Laikrakstā “Vaduguns” jau rakstijām, ka vasaras mēnešos palielinās satiksmes intensitāte, kad liela ietekme ir dažādiem tālākajiem mikromobilītātes braucamrīkiem, tajā skaitā velosipēdiem un elektroskrejriteņiem. Ar tiem labprāt pārvietojas arī bērni, un šī gada pirmo sešu mēnešu statistika par ceļu satiksmes negadījumiem, kuros cieš mūsu jaunākā paaudze, ir skaudra. Proti, “Ceļu satiksmes drošības direkcijas” (CSDD) dati atklāj, - kā pasažieri cietuši 127, kā gājēji – 78 bērni. Valsts policija norāda, ka līdz šī gada jūnijam ceļu satiksmes negadījumu skaits, kuros iesaistīti bērni līdz 18 gadiem, salīdzinot ar identisku periodu pērn, audzis par 18%. Arī Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas mediķi uzsver, ka situācija šajā ziņā ar katru gadu tikai pasliktinās.

Ar mērķi veidot izpratni par pieaugušo atbildību bērnu un jauniešu satiksmes drošības nodrošināšanā, jūlija nogalē CSDD ar sadarbības partneriem uzsāka kampaņu “Tava priekšzīme – svarīgākā ceļazīme”, kas aicina visus pieaugušos,

AIVARS AKSENOKS, CSDD valdes priekšsēdētājs

ANDIS RINKEVICS, Valsts policijas Prevencijas vadības nodaļas priekšnieks

JĀNIS UPENIEKS, bērnu traumu, ortopēdijas un mugurkaula ķirurgs

KARĪNA BEINERTE, bērnu psihiatre

RŪTA DVINSKA, divu bērnu mamma

Foto – ekrānšāviņi no diskusijas

bet jo īpaši vecākus, atcerēties, ka bērni mācās no viņiem. Savukārt nupat aizvadīta diskusija, kurā tās dalībnieki pārrunāja lielo nozīmi pieaugušajiem rādīt priekšzīmīgu rīcību ceļu satiksmē, kāpēc pieaugušie šajos jautājumos aizvien

pieļauj kļūdas, kas līdz šim mainījis ceļu satiksmē un kas tajā jāuzlabo, kā arī pārrunāja citus aktuālus jautājumus.

Pārsteidz vecāku paviršā attieksme

CSDD valdes priekšsēdētājs Aivars Aksenoks uzsvēra, ka bērnos dzīves galvenās pamatvērtības tiek iekodētas viņu pirmajos dzīves gados. Bērni sāk saprast, kas ir labi un slikti, un tajā lielākā loma ir vecāku uzvedībai. “Mūsdienās autosēdekļi ar drošības jostu piesprādzējam arī pavisam maziņus bērniņus. Šajā vecumā, kāpēc tas nepieciešams, viņi vēl nesaprot, bet, domāju, rodas sajūta, ka viss notiek pareizi un droši. Un tad, kad bērni paliek vecāki un kādreiz nav piesprādzēti, viņi uzdod jautājumu: “Tēti, bet kāpēc tu mani nepiesprādzēji?” Tās ir pirmās bērnu dzīves sajūtas ceļu satiksmē, un mēs viņus tādējādi pasargājam divējādi. Pirmkārt, fiziski, jo bērns iespējamā ceļu satiksmes negadījumā necietīs vai arī avārijas sekas būs krietni mazākas. Otrkārt, un kas pats svarīgākais, bērns šādā veidā iemācās un izprot drošības nozīmi ceļu satiksmē, kas ir aizsardzība ilgtermiņā – gan kļūstot pusaudzim un piedaloties satiksmē patstāvīgi, gan arī izaugot vēl lielākam un sēstoties jau pie auto stūres,” sprieda A.Aksenoks.

Tajā pašā laikā CSDD valdes priekšsēdētājs piebilda, ka viņu pārsteidz daļas vecāku paviršā attieksme pret jau ļoti senām un visiem labi zināmām drošības lietām. Piemēram, pirms gada tika veikts pētījums par bērnu autosēdekļu lietošanu Latvijā, vecākiem savas atvases atvedot, piemēram, uz bērnudārziem, kādām nodarbībām, lielveikalu vai citviet. Aplūkojot automašīnas, tika secināts, ka bērni automašīnās netiek piesprādzēti apmēram 40 % gadījumu. “Tas pats attiecas arī uz velokļiverēm – tikai trešdaļa bērnu tās izmanto. Turklāt, pārvietojoties ar auto, drošības jostu neizmanto arī apmēram 10 % pieaugušie! Runājot par elektroskrejriteņiem, ir gadījumi, kad pieaudzis cilvēks pavisam mazu bērnu mēdz nolikt priekšā uz šī pārvietošanās līdzekļa un viņu vest. Jaunākais bērns, kurš cietis, pārvietojoties ar elektroskrejriteņi, bija tikai vienu vai divus gadus vecs... Tas ir šokējoši! Tāpat jāpiebilst, ka bērnu mācīšana no malas, piemēram, skolā, nav tik efektīva, jo pēc brīža skolotāja var iziet ārā no izglītības iestādes un šķērsot ceļu pie luksofora sarkanās gaismas. Bērni saprot liekulību. Tādēļ kampaņas galvenais vēstījums ir, ka labākā ceļazīme ir tieši vecāku priekšzīme!” uzsvēra A.Aksenoks.

Bērnu drošība nav raķešu zinātne

Valsts policijas Prevencijas vadības nodaļas priekšnieks Andis Rinkevics jautāts, kas būtu papildus darāms, lai uzlabotu ceļu satiksmi, uzsvēra divas būtiskas lietas – attieksmi un izpratni. “Runājot par bērnu drošību, tā nav raķešu zinātne. Tās ir elementāras lietas, lai varētu pavisam vienkārši saprast, pie kādām sekām var novest drošības neievērošana. Esam arī secinājuši, ka galvenokārt vainojama nolaidīga attieksme. Būsim godīgi, - ja no mazotnes bērnam rādīta priekšzīme, ka nepieciešams piesprādzēties, tad ikviens, iekāpjot auto, to dara jau automātiski. Proti, tas nav tā, ka ikreiz pārbaudām, ka ķivere galvā, ceļa sargi ir, riteņi piepumpēti! Tāpat, strādājot ar ceļu satiksmes dalībniekiem, redzam, ka viņi, savā auto pārvadājot bērnus, mēdz veikt bezmaz vai akrobātiskus trikus. Jāsaka, ka es pat lielveikala maisiņu automašīnā novietojū un vedu drošāk! Piemēram, bērns automašīnā nav

piesprādzēts un pa to skraida kā pa savu istabu. Un šādās reizēs pietiek pat nedaudz piebremzēt, lai bērns pa mašīnu jau lidotu. Tāpat mēs visi zinām, ar kādu ātrumu trieciena rezultātā izsprāgst drošības spilveni, kuru spēks nav paredzēts bērna sprandas izturībai. Arī pasaules pieredze ir pilna ar traģiskiem gadījumiem, kad ierīces, kurām paredzēts glābt mūsu dzīvību, to atņem, - un tas tikai tāpēc, ka, piemēram, bērns nav bijis piesprādzēts,” secina Valsts policijas darbinieks.

A.Rinkevics piebilst, ka svešu bērnu nav. Tādēļ vienmēr, redzot, ka netiek ievērota citu bērnu drošība, par to viņu vecākiem noteikti jāaizrāda. “Nevajag baidīties no potenciālas šo bērnu vecāku agresijas, jo šādos gadījumos nav tik ļoti runa par pieaugušajiem, bet par bērniem un viņu drošību,” uzsvēra Valsts policijas pārstāvis.

Tikmēr Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas Bērnu psihiatrijas klīnikas bērnu psihiatre Karīna Beinerte pastāstīja, ka, ikdienā strādājot ar vecākiem, labi redzams, cik ļoti drošības prasību neievērošanu ceļu satiksmē ietekmē ikdienas steiga un nogurums. Tomēr ir lietas, kurām, kā mēdz teikt, nevajadzētu dot atlaides. “Un šīs lietas viennozīmīgi ir drošības noteikumi. Varbūt var pievērt acis uz to, kādu apģērbu bērns vēlas vai nevēlas vilkt, bet tas nekādā gadījumā nevar attiekties uz drošības jautājumiem,” nešaubās K.Beinerte.

“Bērns izlidoja caur priekšējo stiklu...”

“CSDD veidojusi dažnedažādas kampaņas, ceļu satiksmes dalībniekus gan ar labu lūdzot, gan baidot ar nāvi un zārkiem. Kas notiek ar bērnu, kurš pusotra gada vecuma sēž mašīnā, nav piesprādzējies un notiek ceļu satiksmes negadījums?” jautāja raidījuma vadītājs Aivis Ceriņš.

Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas bērnu traumu, ortopēdijas un mugurkaula ķirurgs, Latvijas bērnu ķirurgu asociācijas prezidents Jānis Upenieks stāsta, ka pirmais jautājums ir, kādā pozīcijā un kurā vietā tieši bērns tobrīd atradās mašīnā. “Kad pēc negadījuma vecākiem jautājam, kur tieši bērns mašīnā atradās, uzzinām, ka viņš bija piesprādzēts autosēdekļī, bet sēdēja pasažiera krēslā priekšā, jo tā, redz, bērns labāk redz, kas notiek ārpusē un ne tik ļoti ar saviem niķiem novērš mammas uzmanību. Tāpat ir gadījumi, kad bērns atrodas autosēdekļī, bet tas nav piesprādzēts, jo ir arī sprādzējami sēdekļi. Tie ir vieni no lielākajiem grēkiem, ko pieļauj vecāki. Smagākās sekas, ko esam redzējuši, bija, kad nepiesprādzēts bērns izlidoja cauri priekšējam automašīnas stiklam un viņu atrada kaut kur grāvī. Šādā gadījumā bērns ir ļoti smagā stāvoklī ar galvas, mugurkaula, iekšējo orgānu traumām un kaulu lūzumiem, ko medicīnā apzīmē kā politraumas. Tādēļ ir ļoti būtiski bērnu apsēdināt autosēdekļī, piesprādzēt un kopumā ievērot visas drošības prasības. Šādā gadījumā, notiekot avārijai, protams, arī var gūt traumas, bet tas ļoti ievērojami mazina to smagumu,” akcentēja ķirurgs.

Runājot par negadījumiem ar velosipēdiem un elektroskrejriteņiem, J.Upenieks uzsvēra, ka labākajā gadījumā bērns sasit elkoni, ceļgalu vai nobraž pieri, kas nerada milzīgas sekas. Diemžēl bijuši arī gadījumi ar vaļējām lūzumiem un

kad bērnam ilgstoši jāārstējas slimnīcā, ir operācijas, intensīvā terapija un ilgstoša rehabilitācija. “Pietiek ar vienu momentu, lai tiktu sabojāta visa vasara. Tāpat nereti ir gadījumi, kad bērns vecāki ir ļoti neapmierināti, kad viņiem jautājam, kādos konkrēti apstākļos bērns guva traumu, piemēram, kurā vietā nelaimes brīdī sēdēja mašīnā? Vecāki to droši vien uztver tā, ka mediķi viņiem lasa morāli. “Kāda starpība, bērns bija piesprādzējies vai nē?! Lūk, šeit ir mans bērns. Palīdziet viņiem!” saka vecāki. Tomēr mums ir ļoti svarīgi saprast, kā tieši tika gūta trauma, jo bieži vien no tā atkarīgs, kāda veida miesas bojājums varētu būt un kā mums jārikojas ārstniecības procesā. Protams, mēs sadarbojamies ar Valsts policiju, bet iztaujāšana nenotiek tāpēc, lai mēs apkopotu datus un kādam tos sūtītu,” uzsvēra ķirurgs.

Nekas nav svarīgāks par drošību un dzīvību

TV un radio raidījumu vadītāja, divu bērnu mamma Rūta Dvinska atzina, - ja kāds viņas meitām uzdotu jautājumu: “Kas ir galvenais, atrodoties jūsu ģimenes auto?”, viņa būtu lepna mamma, jo meitas atbildētu: “Drošība!” “Par šiem jautājumiem mums ģimenē nav absolūti nekādu diskusiju. Varu minēt arī kādu piemēru. Reiz ar auto devāmies uz Vāciju, kas bija ļoti garš ceļš, pa ceļam arī nakšņojām Polijā. Jāteic, gāja visādi, jo tobrīd bērni bija tikai divus un četrus gadus jauni. Mums ļoti bieži nācās apstāties – arī tad, kad bērniem sākās niķi. Tomēr biju gatava to darīt nepārtraukti, jo galvenais, lai mašīnā pavadītais laiks būtu drošs. Galu galā, dažādas dzīvē svarīgas lietas saliekot pa svaru kausiem, nekā nav vērtīgāks par bērnu drošību un dzīvību, ko vienmēr paturu prātā,” ar tādu pašu attieksmi doties ikdienas gaitās R.Dvinska aicina arī pārējos bērnu vecākus.

Valsts policijas pārstāvis A.Rinkevics noslēgumā piebilda, ka nākotnē, uzraugot ceļu satiksmi, uzsvēra no cilvēkresursiem visdrīzāk arvien vairāk tiks pārlūkts uz modernajām tehnoloģijām: “Tajā pašā laikā domājam, kur ir tā robeža, jo, visticamāk, neviens no mums nevēlētos dzīvot totālas kontroles apstākļos. Par to ir pat nepatīkami iedomāties. Ir arī cilvēki, kuriem lielākā motivācija nepārkāpt noteikumus ir bailes tikt piekerti. Tas, ko dara citas valstis un iespēju robežās arī mēs, satiksmes kontrolē iesaistām ne tikai dažādus speciālus uzraudzības instrumentus, bet arī citus satiksmes dalībniekus. Tas nozīmē, ka, piedaloties satiksmē, ikviens zina, ka soda neizbēgamība iestāsies arī tad, kad to piefiksēs ne tikai policijas darbinieks, bet arī jebkurš cits satiksmes dalībnieks un informāciju par pārkāpumu nosūtīs atbildīgajām iestādēm. Ir cilvēki, kuri šādus materiālus mums sūta lielā daudzumā, kurus mēs arī izskatām. Tāpat ir satiksmes dalībnieki, kuri par pārkāpumiem nopelnījuši pat kriminālatbildību,” atklāja Valsts policijas Prevencijas vadības nodaļas priekšnieks A.Rinkevics.

Pilnu diskusiju videoformātā skatieties CSDD, Bērnu slimnīcas, Valsts policijas vai “If Apdrošināšana” kontos sociālajā tīklā “Facebook”.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Pagasta svētki

Kubulos izšauj veiksmē bultas

11. un 12. augustā aizvadīti Kubulu pagasta svētki, kuros neizpalika pilngadnieku godināšana, koncerts ar grupu "100.debija", orientēšanās sadarbībā ar vietējiem uzņēmējiem, kā arī citas sportiskas aktivitātes. Kubulu kultūras nama vadītāja Laura Zujāne nešaubās, ka Kubulos valda īpaša aura: "Cilvēkiem patīk šī brīvības sajūta, kuru mēs arī sniedzam. Mums nekas nav saspringtībā, nekas nav sasteigts, turklāt kultūras namā ir piedāvātas dažādas izvēles iespējas. Katram pasākumam ir savs apmeklētājs, tāpat kā katram podiņam ir savs vāciņš."

Sandis Krivišs. Jaunietis 18-to dzimšanas dienu nosvinēja 17. janvārī un, kā pats atzīst, nekas nav mainījies. Sandis šogad uzsāks mācības Balvu Profesionālajā un vispārīgā vidusskolā, 12. klasē. Lūgts atklāt nākotnes plānus, viņš pieļauj, ka tas varētu būt kaut kas saistīts ar armiju: "Tiesa, līdz galam neesmu izlēmis. Varbūt strādāšu ārzemēs." Pilngadnieks ikdienā mīl braukt ar BMW markas automašīnu. Viņš cer strādāt ļoti apmaksātā darbā un nopirkt vēl jaudīgāku auto.

Zane Keiša. Pilngadniece dzimšanas dienu nosvinēja 28. martā un pirms tam nomainīja skolu. "Pašlaik mācišos Cēsu Valsts ģimnāzijas 12. klasē. Latviju neplānoju pamest, jo šķiet, ka visus plānus var īstenot arī mūsu valstī. Lai vienaudžiem piepildās visi sapņi! Mācos inženierzinātņu klasē un uzskatu, ka sievietes var darīt visu, ko vēlas," viņa uzsver. Zane ļoti lepojas ar savu ģimeni un viņas mērķis ir kļūt par lielisku cilvēku, līdzinoties saviem vecākiem.

Andris Žvirblis. 15. martā dzimušais jaunietis ir pārliecināts, ka pilngadības sasniegšana neko nav mainījusi. "Mācos Rēzeknes tehnikumā. Kur būšu pēc 10 gadiem? Iespējams, Latvijā, kaut gan, ņemot vērā manu topošo profesiju, varbūt arī ārzemēs. Tehnikumā apgūstu programmēšanas tehniķa arodu," atklāja Andris. Viņa mērķis ir kļūt par vienu no labākajiem programmētājiem.

Agnija Laicāne. Jaunietei 18 gadi paliks 16. augustā. Apsveicam! "Vecāki, visticamāk, teiks, lūk, sasniedzi pilngadību, tagad jābūt atbildīgākai. Mācības turpināšu Balvu Profesionālajā un vispārīgā vidusskolā, 12. klasē. Ceru, ka pēc 10 gadiem dzīvošu un strādāšu Latvijā," Agnija spriež. Jaunietes dzīves mērķis ir ar degsmi izbaudīt katru dzīves dienu.

Deivids Garbens. Ikdienā jauniešiem patīk darboties celtniecības un kokapstrādes jomā. Viņš mācās Alsviķos. "Nākotnē, iespējams, došos uz ārzemēm, jo tur var labāk nopelnīt," pavēstīja jaunietis. 18-to dzimšanas dienu viņš svinēs 15. augustā. Apsveicam!

Sintija Reveliņa. Jauniete aizraujas ar militāro jomu. Viņas mērķis ir tiekties augšup. "Dzimšanas dienu nosvinēju 12. jūnijā. Mācišos Balvu Profesionālajā un vispārīgā vidusskolā, 12. klasē. Kur sevi redzu pēc 10 gadiem? Noteikti Latvijā, aizstāvēt savu valsti," viņa atklāja.

Vienmēr aktīvi. Kristīna Žvirble uz svētkiem ieradās kopā ar bērniem. "Būs forši," zināja teikt četrgadīgā Gabriela.

Ar ko lepojas Laura? Kubulu kultūras nama vadītāja Laura Zujāne uzsver, ka ļoti lepojas par pastāvīgo klientu apmeklējumiem, kas sniedz motivāciju strādāt arvien labāk un cītīgāk: "No sirds paldies cilvēkiem, kuri nāk, kuri ir kopā ar mums un atbalsta kultūras namu."

Pārbaudījumi pagasta ļaudim. Orientēšanās sacensību organizēšanā aktīvi iesaistījās pagasta uzņēmēji. SIA "Aiva V" valdes priekšsēdētājs Vairis Bukšs (foto) smēja, ka uzdevums būs savdabīgs: "Tā kā nodarbojamies ar elektromontāžu, sacensību dalībniekus aicināsim salodēt divus vadiņus. Vai jaunieši zina, kas ir lodāmurs? Pieļauju, ka lielai daļai tā būs problēma."

Izvēlas sportiskas aktivitātes. Foto no kreisās: Pēteris Supe (Alūksne), Jānis Ločmelis, Mārcis Keišs un Gvido Supe pavēstīja, ka Kubulu pagasta svētkos spēlēs futbolu. "Vārtos būs tētis Andris Supe. Viņam veiksies," puiši sprieda.

Kur tēmēja Artūrs? Kubulu pagasta pārvaldnieks Artūrs Luksts priecājās, ka nedēļas nogale Kubulos bija pasākumiem piesātināta. Apsveicot pilngadniekus, viņš atgādināja, ka jauniešiem tagad jāuzņemas lielāka atbildība: "Bet tās ir arī iespējas, kas noteikti jāizmanto, piepildot dzīves sapņus." Pārvaldnieks, tāpat kā daži pilngadnieki, izmantoja iespēju izšaut veiksmes bultu. Lūgts atklāt, kur tēmēja, Artūrs atjokoja, ka mērķi: "Nopietni runājot, jauniešiem vēl, lai viņu raidītās bultas trāpa viņu izvēlētajos mērķos. Lai viņi ir laimīgi!"

Sagatavoja E. Gabranovs

Zini un izmanto!

Šogad pensiju indeksācijā visiem vienāds koeficients

Atbilstoši normatīvajam regulējumam pensiju indeksu veido faktiskais patēriņa cenu indekss (jeb inflācija) par 12 mēnešu laika posmu un daļa no apdrošināšanas iemaksu algu summas (kas ir summēta visa nauda, no kuras gada laikā bijis jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas) pozitīva reālā pieauguma procentiem.

Šogad situācija ir atšķirīgāka no iepriekšējiem gadiem. Tā kā pagājušā gada augstās inflācijas rezultātā apdrošināšanas iemaksu algu summas reālais pieaugums 2022.gadā ir bijis mazāks par nulli jeb negatīvs, tad tas nav ietverts indeksa aprēķinā, un šogad indeksu veido tikai faktiskais patēriņa cenu indekss, kas noteikts par laikposmu no 2022. gada 1.augusta līdz 2023. gada 31.jūlijam (kopumā 12 mēneši). Tādējādi arī vecuma pensiju indeksācijā, neatkarīgi no cilvēka uzkrātā apdrošināšanas stāža, tiks piemērots viens indekss – faktiskais patēriņa cenu indekss.

Šajā gadā visām valsts pensijām – vecuma, izdienas, invaliditātes, apgādnieka zaudējuma pensijām un atlīdzībām 1.oktobrī tiks piemērots indekss – 1,0640.

“Ilgi gaidītā pensiju indeksācija oktobrī palielinās pensijas apmēru senioriem, kā arī invaliditātes pensiju saņēmējiem. Aprēķinot indeksācijas koeficientu ir ņemta vērā inflācija gada griezumā, kas ar katru mēnesi samazinās. Gādājot par godīgu un cieņpilnu finansiālo atbalstu mūsu senioriem, esmu arī nākamā gada budžetā rosinājis piemaksu pie pensijām pakāpenisku piešķiršanas atjaunošanu pie tām vecuma un invaliditātes pensijām, kas piešķirtas laikā no 2012.gada visiem vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim,” uzsvē Evika Siliņa, labklājības ministre.

2023.gadā tiks pārskatītas pensijas un atlīdzības vai tās daļas apmērs, kas nepārsniedz 609 eiro, t.i. 50% no iepriekšējā kalendārā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī.

Tas nozīmē, ka tiks indeksēts viss pensijas un atlīdzības apmērs, ja tas nepārsniedz 609 eiro. Savukārt tām pensijām un atlīdzībām, kuras ir lielākas par 609 eiro, indeksēs daļu no piešķirtās summas – jau pieminētos 609 eiro. Palielinājums būs atkarīgs gan no pensijas un atlīdzības apmēra, gan piemērojamā indeksa. Izņēmums ir politiski represētie, cilvēki ar I grupas invaliditāti un Černobiļas atomelektrostācijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki, kuriem tiks indeksēts viss pensijas apmērs.

Gan personām ar apdrošināšanas stāžu līdz 29 gadiem, gan tiem, kuriem pensija piešķirta par darbu kaitīgos un smagos vai sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos, gan personām ar stāžu no 30 līdz 39 gadiem, gan personām ar stāžu – no 40 līdz 44 gadiem, gan personām ar stāžu no 45 gadiem un vairāk – visiem piemēros vienādu indeksu 1,0640.

Piemēram, ja vecuma pensijas piešķirtais apmērs ir 450 eiro, tad gan senioram ar apdrošināšanas stāžu līdz 29 gadiem, gan

senioram ar apdrošināšanas stāžu no 45 gadiem no oktobra pensijas apmērs būs 478,80 eiro (par 28,80 eiro lielāks).

Arī piešķirtās piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijas par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, šogad indeksēs piemērojot tikai faktisko patēriņa cenu indeksu. Indeksējot piemaksu, attiecīgo indeksu piemēros piemaksas apmēram 1,43 eiro par katru apdrošināšanas stāža gadu līdz 1995.gada 31.decembrim un piemaksas apmēram 2,14 eiro par katru apdrošināšanas stāža gadu līdz 1995.gada 31.decembrim, ja vecuma pensija piešķirta līdz 1996.gada 31.decembrim vai arī invaliditātes pensija piešķirta un vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums sasniegts līdz 1996.gada 31.decembrim.

Tas nozīmē, ka esošais piemaksas apmērs, kas šobrīd ir **1,43 eiro un 2,14 eiro** par vienu apdrošināšanas stāža gadu, tiks pārskatīts, piemērojot indeksu **1,0640**. Līdz ar to cilvēki, kas saņēma 1,43 eiro par katru stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995.gada beigām, turpmāk saņems **1,52 eiro**, bet tie, kas saņēma 2,14 eiro – turpmāk saņems **2,28 eiro**.

Piemēram, senioram, kura piešķirtā vecuma pensija ir 450 eiro par kopējā apdrošināšanas stāža 45 gadiem un pie tās ir noteikta piemaksa 35,75 eiro (par 25 darba gadiem līdz 1995.gada beigām), no š.g. oktobra vecuma pensija – 478,80 eiro un piemaksa pie pensijas – 38,00 eiro (1,52 eiro x 25 gadi).

Indeksētas tiks vecuma, izdienas, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensijas un atlīdzības, kuras piešķirtas vai pārrēķinātas **līdz 2023. gada 30.septembrim**.

Pensionāriem pašiem nekavējoties jānodrošina – pensiju indeksāciju nodrošinās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra un tā notiek automātiski.

Pensiju indeksācijas mērķis ir nodrošināt piešķirto pensiju un atlīdzību aizsardzību pret pirktpējas krišanos un panākt to vērtības nezaudēšanu.

Jāņem vērā, ka no kopējā pensijas un piemaksas apmēra var tikt ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kas samazina izmaksājamo summu.

Informē LAD

Pagarināta pieteikšanās platību maksājumiem

Lai lauksaimnieki varētu pieteikties atbalsta veidiem, kas saimniecībām būtu atbilstoši un uz kuriem tie nepieteicās līdz 26.jūnijam, šogad ir pagarināts pieteikšanās termiņš platību maksājumiem. Ģeotelpiskā iesnieguma labojumus, kā arī jaunus pieteikumus varēs iesniegt līdz šī gada 31.augustam.

Jāņem vērā, ka no jauna pieprasītajam atbalsta veidam tiks piemērots 10% samazinājums.

Vēršam uzmanību, ka tiem lauksaimniekiem, kas iesniegs papildinājumus un jaunus ģeotelpiskos pieteikumus, ir jārēķinās ar iespējamām papildu kontrolēm, lai pārliecinātos par norādīto datu patiesumu. Savukārt citu lauksaimnieku savlaicīgi iesniegtos pieteikumus, lai saņemtu avansa maksājumus, šis process neietekmēs.

Pieteikšanās platību maksājumiem un labojumu veikšana LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā iespējama ar 11.augustu.

Eko-shēma “Saudzējošā lauksaimniecības prakse”

Tā kā lauksaimniekiem ir sākušies rudens sējas darbi nākamajam gadam, LAD patlaban veic nepieciešamās izmaiņas mobilajā lietotnē, lai klienti varētu iesūtīt foto attēlus par minimālo augsnes apstrādi 2024. gada sezonai. Ja zemes apstrādes darbos tiks izmantota tiešā sēja vai augsnes joslu apstrāde, tad foto materiālus mobilajā lietotnē iesūtīt nevajadzēs.

Pagarināts termiņš zālāju nopļaušanai

LAD informē, ka ņemot vērā nelabvēlīgos laikapstākļus, zālāju nopļaušanas termiņš šogad tiek pagarināts līdz šī gada 15.septembrim. Tas ir pēdējais datums, kad ir jābūt nopļautiem vai noganītiem visiem zālājiem.

Gadījumos, ja nelabvēlīgu laikapstākļu (spēcīgas lietavas un/vai platības applūšana) dēļ nav iespējams veikt zālāju apsaimniekošanu, aicinām veikt fotofiksācijas, lai nepieciešamības gadījumā tās varētu uzrādīt dienestam.

Tālrunis uzziņām: +371 67095000.

Informē Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Dokumenti Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai jāiesniedz līdz 1.septembrim

Imigrācijas likuma grozījumi paredz, ka tiem 25 316 Krievijas Federācijas pilsoņiem, kuri pirms Krievijas Federācijas pilsonības iegūšanas bijuši Latvijas pilsoņi vai Latvijas nepilsoņi un saņēmuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saskaņā ar Imigrācijas likuma 24.pantā pirmās daļas 8.punktu, līdz šī gada 1.septembrim Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – Pārvalde) jāiesniedz dokumenti Eiropas Savienības (turpmāk – ES) pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai, tostarp arī apliecinājums par sekmīgi nokārtotu valsts valodas pārbaudi.

Līdz šim brīdim 11 033 personas jau iesniegušas visus nepieciešamos dokumentus ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai. Tuvojoties 1.septembrim, Pārvalde atgādina, ka dokumenti ir jāiesniedz savlaikus, t. i., Pārvaldei dokumenti jāsaņem LĪDZ šī gada 1.septembrim.

Būtiski ņemt vērā vairākus nosacījumus.

☐ Ja uz personu nav attiecināmi valsts valodas pārbaudes izņēmumi, visus nepieciešamos dokumentus Pārvaldē var iesniegt TIKAI tādā gadījumā, ja persona ir nokārtojusi valsts valodas pārbaudi. Dokumenti, kas tiks iesniegti bez apliecinājuma par sekmīgi nokārtotu valsts valodas pārbaudi, netiks reģistrēti.

☐ Pat tad, ja uz personu attiecas valsts valodas pārbaudes izņēmums, visi pārējie dokumenti tāpat **OBLIGĀTI** jāiesniedz Pārvaldē līdz šī gada 1.septembrim.

☐ Ja dokumenti netiks saņemti līdz šī gada 1.septembrim, no 2.septembra pastāvīgās uzturēšanās atļauja zaudēs spēku, uzturēšanās valstī kļūs nelikumīga un līdz 2023.gada 2.decembrim būs jāatstāj Latvijas Republikas teritorija.

☐ Ja līdz 2023.gada 1.septembrim ir nesekmīgi kārtota valsts valodas pārbaude, un laikposmā līdz 2023.gada 30.novembrim ir noteikts atkārtotas valsts valodas pārbaudes

laiks, Pārvalde NAV jāinformē par atkārtotās latviešu valodas pārbaudes datumu.

Vienlaikus svarīgi ņemt vērā, ka pēc sekmīgas atkārtotās valsts valodas pārbaudes nokārtošanas visi dokumenti Pārvaldē jāiesniedz ne vēlāk kā līdz šī gada 31.decembrim.

Plašāka informācija par Imigrācijas likuma grozījumiem un izņēmumiem attiecībā uz valsts valodas pārbaudi noteiktām personu grupām pieejama Pārvaldes tīmekļa vietnes www.pmlp.gov.lv sadaļā “Aktuālākais par Imigrācijas likuma grozījumiem”, kur iespējams arī iepazīties ar informatīvās vēstules pilno tekstu, vai zvanot uz Pārvaldes informatīvo tālruni 67209400.

Papildu informāciju un konsultācijas par dokumentu iesniegšanas procesu vai iespējām nokārtot termiņuzturēšanās atļauju var iegūt, rakstot Pārvaldes Migrācijas nodaļai uz e-pasta adresi mn@pmlp.gov.lv.

Reklāma

BALVU BILDES SIA
veikals BĒRZPILS B/6, BALVOS

**-10 %
visām precēm**

SKOLAS PRECES, KRĀSAS, OTAS, PLASTILĪNS,
PIEDERUMI MĀKSLAI, ROKDARBIEM,
PAPĪRS, SAIMNIECĪBAS PRECES

Paziņojums

BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA no š.g. 14.augusta līdz 14.septembrim izsludina pieteikšanos darbībai Balvu novada pilsētu un pagastu IEDZĪVOTĀJU PADOMĒS.

Par iedzīvotāju padomes locekli var būt fiziska persona, kura:

- ✓ sasniegusi 16 gadu vecumu;
- ✓ ir Latvijas Republikas pilsonis vai tāds Eiropas Savienības pilsonis, kurš nav Latvijas Republikas pilsonis, bet ir reģistrēts Fizisko personu reģistrā. Par iedzīvotāju padomes locekli nedrīkst būt – Balvu novada domes deputāts, pašvaldības izpilddirektors, pašvaldības izpilddirektora vietnieks un pagasta/pilsētas pārvaldes vadītājs.

Kandidātus iedzīvotāju padomes locekļa amatam var izvirzīt ikviens attiecīgā pagasta/pilsētas iedzīvotājs, iesniedzot ar padomes locekļa kandidātu rakstveidā saskaņotu pieteikumu. Iedzīvotājs ir tiesīgs pieteikt arī savu kandidatūru darbam iedzīvotāju padomē.

Pieteikuma veidlapa pieejama pašvaldības tīmekļvietnē www.balvi.lv, kā arī Balvu novada pagastu un pilsētu pārvaldēs. Pieteikumus var iesniegt:

- ✓ pagastu/pilsētu pārvaldēs klātienē vai sūtīt parakstītu ar drošu elektronisko parakstu uz attiecīgā pagasta/pilsētas pārvaldes epastu;
- ✓ Balvu novada administrācijā Bērzpils ielā 1A, Balvos, LV-4501, 1.stāvā pie klientu apkalpošanas speciālista;
- ✓ Valsts un pašvaldības vienotajā klientu apkalpošanas centrā Partizānu ielā 14, Balvos un tā pakalpojumu sniegšanas vietās Baltinavā, Rugājos, Viļakā, Tilžā, Lazdukalnā un Šķilbēnos.

Pērk

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galaspartrade.lv

Pērk izcirstus mežus (3000 EUR/ha), jaunaudzes, zemi. Tāl. 28282021.

Ģimene vēlas iegādāties lauku VIENSĒTU ar zemi un mežu (laukos), ar elektrības pieslēgumu, bez kaimiņu mājām blakus. Tāl. 25302291.

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tāl. 29411033.

Pērk dzīvokli, zemi, māju, mežu jebkādā stāvoklī. Apmaksa nekavējoties. Iespējams ar parādiem, irniekiem, daļām un citiem apgrūtinājumiem. Tāl. 26905430.

Godīga samaksa par mežu īpašumu, izcirtumiem, jaunaudzēm, sākot no 3000 eiro par ha.
Tāl. 29246569, 20260678.

Pārdod

Skaldīta malka ar piegādi, 4,5 m³ – EUR 300. Tāl. 29418841.

Skaldīta malka. Cena 40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tāl. 25543700.

Pārdod labu, skaldītu malku. Ātra piegāde. Tāl. 26425960.

Pārdod skaldītu malku, 40 EUR/berkubā. Ir sausa. Tāl. 26550272.

Pārdod jaunas, lietotas vasaras, M+S riepas. Tāl. 28333993.

Z/S "GRAČULI" pārdod jaunputnus, dējējvistas. Pieteikumi pa tālr. 29186065.

Pārdod Volvo V40, 2000.g., 1.8, TA, labā kārtībā. Tāl. 29296117.

Pārdod Ford Mondeo ziemas riepu komplektu 205/60R/16 uz lietajiem diskkiem. Tāl. 29129583.

Dažādi

DZIRDĒS APARĀTI
Mēness aptiekas telpās
24.augustā plkst. 9.00 – 13.00.
Tāl. 26019076.

WM SERVISS

PIEDĀVĀJAM visu modifikāciju MTZ traktoru degvielas aparatūras regulēšanu un remontu. Sertificēts meistars ar daudzu gadu darba pieredzi, oriģinālas rezerves daļas, garantēta kvalitāte.
SIA "WM-Serviss", Šķieneri, Stradu pagasts, Gulbenes novads.
Tāl. 29471984; 29360684.

Zāles pļaušana, zāles smalcināšana. Tāl. 26512307.

Plauj, smalcina. Tāl. 29154177.

Spiež, karsē, iepakoj ābolu sulu Kubulos. Tāl. 27004732.

Smilts, grants (betonēšanai), šķembas dažādu frakciju. Ceļu remonts. Tāl. 29208179.

Līdzjūtības

*Kad vakaram tavam neaust vairs rīts,
Kad mūžības gājiens tev iezvanīts,
Tad dvēsele brīva mūžībā iet,
Kur saule nekad vairs nenoriet.*
Skarbarajā stundā, kad pārtrūcis dzīvības pavediens, klusējot atvadāties no kaimiņa
GUNĀRA CIRCEŅA un izsakām līdzjūtību radiem, draugiem un paziņām.
Mājas "Vecmuiža" kaimiņi

*Mūsu laiks ir tik īss –
Mūžu vēji šalc apkārt un pāri.
Kas gan zina to brīdi,
Kad atskanēs likteņa balss.*
(J.Sirmbārdis)
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Anitai un bērniem, mūžības ceļā pavadot vīru, tēvu, vectēvu
STANISLAVU KAŠU.
Daukstu ģim., Ruskule

*No atmiņām paliek tik starojums maigs
Tā kā liedagā saulrieta pēdas.
Turp, kur tu aiziesi, apstāsies laiks,
Norims sāpes, rūpes un bēdas.*
(B.Martuževa)
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Anitai Kašai, VĪRU, TĒVU un VECTĒVU Mūžības ceļā pavadot.
Buravecu, Bubnovu, Keišu ģimenes

*Es tagad aizeju, bet ne jau prom,
Es aizeju tepat –
Ar citām puķēm, citu sauli,
Ar citu zemi parunāt.*
(M.Zviedre)
Skumju brīdī izsakām līdzjūtību
Valijai Glazkovej un bērnu ģimenēm,
VLADIMIRU GLAZKOVU mūžības ceļā pavadot.
Stacijas pamatskolas kolektīvs

Kursi

95. KODS **Balvos 18. augusts T. 29105480**

Piedāvā darbu

"Delta 9V" piedāvā darbu C kategorijas ŠOFERIM. Darbs ceļu būvē. Samaksa pēc vienošanās. Tāl. 29208179.

Informē Dabas aizsardzības pārvalde

Vētras bojātu dižkoku sakopšana vai aizvākšana ir jāasakaņo

Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk – Pārvalde) atgādina – dižkoks ir aizsargājama dabas vērtība, kura atrodas valsts aizsardzībā, tāpēc uz to attiecas īpaši nosacījumi arī gadījumā, ja dižkoks ir cietis no vētras postošās ietekmes un ir nepieciešami koka sakopšanas darbi seku novēršanai.

Dižkoks uztverams kā patstāvīga ekosistēma un ir dzīves telpa daudzām retām un apdraudētām zīdītāju, putnu, kukaiņu, sēņu un citu organismu grupām, tāpēc to aizsardzību un apsaimniekošanu regulē "Īpaši aizsargājamo teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" vai konkrētās aizsargājamās teritorijas individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Par koku sakopšanu ir atbildīgs īpašnieks, uz kura zemes atrodas attiecīgais dižkoks. Zemes īpašnieka pienākumos ir nodrošināt arī aizsargājamo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumu ievērošanu, kā arī ziņot par esošajām vai iespējamām izmaiņām – koka zaru nolūšanu un tml. Aizsargājamā koka nociršana pieļaujama vien gadījumos, kad koks kļuvis bistams un nav citu iespēju novērst koka radīto bistamību, piemēram, apzāģēt zarus vai izveidot atbalstus, vai koka augtspēja ir pilnībā zudusi. Lai veiktu koka aizvākšanu vai nociršanu jebkurā no gadījumiem, nepieciešama Pārvaldes rakstiska atļauja. **Iesnieguma forma pieejama Pārvaldes tīmekļvietnes www.daba.gov.lv sadaļā "Atļaujas un saskaņojumi".**

Rīcība, novēršot vētras radītās sekas, ir atkarīga no postījumu ietekmes uz koku. Piemēram, ja ir nolūzis viens vai vairāki lieli koka zari, vai arī daļa no stumbra, ieteicams Pārvaldei nosūtīt informāciju un dižkoka fotogrāfiju ar radītajiem postījumiem, lai Pārvalde dabas datu sistēmā "Ozols" varētu atjaunot informāciju par dižkoka stāvokli. Gadījumā, ja koks ir pilnībā izgāzies, neatgriezeniski bojāts un pilnībā zaudējis augtspēju, bet **nerada bistamību**, zemes īpašniekam jāiesniedz Pārvaldē iesniegums rakstiskas atļaujas saņemšanai dižkoka nociršanai (novākšanai). Minētās darbības būs pieļaujamas vien pēc atļaujas saņemšanas, kurā var tik ietverti specifiski norādījumi. Atsevišķos gadījumos dižkoku stumbru aizvākšana nav pieļaujama, ja tas ir mājvieta kādai īpaši aizsargājamai sugai.

Ja koks rada bistamības situāciju un ir pilnībā izgāzies, neatgriezeniski bojāts, zaudējis augtspēju un koka nociršana ir nepieciešama avārijas seku novēršanai, zemes īpašniekam nepieciešams nofotografēt dižkoku ar radītajiem postījumiem un telefoniski informēt par turpmāko rīcību Pārvaldi, lai iespējami ātri novērstu avārijas situāciju. Pēc vētras seku novēršanas nepieciešams iesūtīt iesniegumu un dižkoka fotogrāfiju ar radītajiem postījumiem rakstiskas atļaujas saņemšanai. Tāpat nepieciešams rīkoties situācijās, **ja koks rada paaugstinātu bistamību**, proti, pastāv risks, ka koka stumbrs var nolūzt vai izgāzties, koka stumbrs ir sašķēlies, savēries, sakņu sistēma ir daļēji izcelta no augsnes, aizlūzis zars, tādējādi pastāvot iespējai apdraudēt cilvēku dzīvību, infrastruktūru, kustamo vai nekustamo īpašumu. Rīcību katrā situācijā nosaka arī koka atrašanās vieta. Proti, ja dižkoks atrodas meža zemēs, tad nolūzušais vai nozāģētais koks, koka stumbrs un zari, kuru diametrs ir lielāks par 50 centimetriem, ir jāsauglabā koka augšanas vietā vai tuvākajā apkārtņē, kur tas turpinās kalpot kā dzīvotne daudzām kukaiņu un dzīvnieku sugām.

Savukārt, ja dižkoks atrodas blīvi apdzīvotā teritorijā, nozāģētā (nolūzušā) koka stumbra un zaru, kuru diametrs ir lielāks par 50 centimetriem, novākšanā jāievēro Pārvaldes atļaujas nosacījumi, jo koks var būt dzīvotne kādai īpaši aizsargājamai sugai. Iespējams, ka šādā gadījumā koka stumbrs ar resnajiem zariem būs jāsauglabā koka augšanas vietā. Informāciju par izmaiņām, fotoattēlus un ar elektronisko parakstu parakstītus iesniegumus nepieciešams sūtīt uz Pārvaldes e-pasta adresi pasts@daba.gov.lv. Šos iesniegumus izskatīs prioritārā kārtā. Savukārt, lai informētu par steidzamiem risku novēršanas darbiem, aicinām sazināties ar Pārvaldi, zvanot pa tālruni 67509545 vai uz attiecīgā reģiona atbildīgo struktūrvienību. Ja nepieciešams pārliecināties, vai kokam ir aizsardzības statuss, aicinām izmantot dabas datu sistēmu "Ozols", kurā reģistrēti līdz šim pieteikti Latvijas dižkoki.

 aduguns
Indekss 3004
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X
Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.

**REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI**
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
Z.LOGINA - T. 29203754; I.ZINKOVSKA - T. 28319682;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORS – A.SOCKA
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
**SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS**
Iespiests SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2195